

ADVENT SZEMLE

2023. MÁRCIUS: JUSSON ESZEDBE, HOGY AJÁNDÉKOT KAPTÁL!
+ SÁFÁRSÁG FŐÁLLÁSBAN + „NAPKELET FIAI” SZEMTŐL SZEMBEN
„IZRAEL FIAIVAL” + EGY SZABAD ELÍTÉLT + MISSZIÓMUNKA
EMPÁTIÁVAL + A POGÁNY KIRÁLYOK TIPOLOGIÁJA: NABUKODONÓZOR
+ SZEBB AZ EMBER FIAINÁL + OMEGA

HAVONTA MEGJELENŐ TÁJÉKOZTATÓ ÉS GONDOLATÉBRESZTŐ FOLYÓIRAT A KRISZTUS VISSZAJÖVETELÉT VÁROKNAK

Humanitárius Börtönszolgálat
SZABADSÁGVÁGY

„Íme, Én hamar eljövök...”

Küldetésünk, hogy Urunkat, Jézus Krisztust dicsőítsük határtalan szeretete bizonyítékainak ismertetésével. Célunk az, hogy cikkeink és híreink által olvasóink jobban megismerjék a Megváltót, és reménykedve várják közeli eljövételét.

A természet bűvöletében

RICH AGUILERA

59 lej

evs
editura viață și sănătate

Ez a könyv tele van állatokról, madarakról, rovarokról, fákról és az emberi testről szóló érdekes-ségekkel. Az olvasók számos újdonságot fognak felfedezni benne, amelyek világossá teszik, hogy semmi sem véletlen, és a világot, amelyben élünk, a legkisebb sejtől a legnagyobb emlősig vagy fáig egy tehetséges és ötletes Építész gondolta ki és alkotta meg.

A kötetet gazdagon illusztrálják a benne található képek, amelyek közelebb hozzák az olvasóhoz a környezetünkben fellelhető csodákat, illetve azok elbűvölő gazdagságát.

Rich Aguilera nagyon szeret utazni. Földünk ó lakott kontinensének 72 országába látogatott már el. Minden utazás kaland a számára. Élvezi, ha tanulmányozhatja a természetet, szereti a furcsa élőlényeket, és régészeti ásatásokat folytat. Szívesen beszél és ír a felfedezéseiről, sőt még TV-műsorokat is készít. Sokan emlegetik „A sár embereként”, mert van egy állandó rovata a *Guide* folyóiratban, amelynek „Sár” a neve. A *Passport to Adventure* című könyv szerzője.

2023. MÁRCIUS. A Romániai Hetednap Adventista Egyház hitnevelő és tájékoztató havilapja. Megjelenik havonta az Unióbizottság irányításával.

Igazgató Balla Loránd; Főszerkesztő Teodor Huțanu; A magyar kiadás koordinátora Szász Ernő; Tanácsadók Aurel Neațu, Georget Pîrlitu, Emil Jigău, Mihai Maur, Tiberiu Nica, Robert Mandache, George Sbirnea, Ștefan Tomoiagă, Gabriel Ban; Különleges munkatársak Eugen Chirilianu, Dragoș Mușat, Gelu Poenariu, Daniel Brînzan, Marius Andrei; Fordította Bartha Sándor; Szerkesztő Zakariás Loránd; Tördelés Szócs Erzsébet; Levelezési cím Curierul Adventist (Adventszemle), str. Cuza Vodă, nr. 12, Cluj-Napoca, jud. Cluj, cod 400107; Tel. 0756-059330; E-mail adventszemle@adventist.ro; Website www.curieruladventist.ro; Nyomtatás Tipografia Viață și Sănătate, Șos. Cernica, nr. 101, Pantelimon, jud. Ilfov; Tel. 021/3230020, Fax 021/3230040

ISSN 1842 - 3361

AZ ELNÖK ÜZENETE – 2023. FEBRUÁR 10.

„A Krisztus Jézusban megszenteltetteknek, elhívott szenteknek, mindazokkal egybe, akik a mi Urunk Jézus Krisztus nevét segítségül hívják bármely helyen, a magukén és a miénken: Kegyelem néktek és békesség Istentől!” (1Kor 1:2-3)

Mai üzenetemben elsősorban egyházunk nemzetközi tevékenységéről számolok be. A tegnap érkeztem haza a portugáliai Lisszabonból, egy vallás- és szólásszabadsággal kapcsolatos értekezletről, amelyet az Adventista Egyház egyik támogató szervezete, a Vallásszabadság Védelméért Nemzetközi Egyesület kezdeményezett. A helyszínen lehetőségem nyílt tartalmas megbeszéléseket folytatnom Divízióink szolgálattevőivel. Az Inter-Európai Divízió 3 millió eurós alapot hozott létre a területén levő elemi- és középiskolák szintjén végzett befektetések támogatására, ezért bemutattam az oktatásban, a missziómunkában és az egészségügy terén felmerülő pénzügyi szükségleteinket.

Március első szombatján Erton Köhler lelkipásztor, a Generál Konfereencia titkára első ízben jön Romániába. Meglátogatja a fővárosi intézményeinket, továbbá két fontos találkozón vesz részt: egyházunk végrehajtó bizottságainak tagjaival, több mint 100 személlyel együtt egy áhitaton és képzésen, továbbá egy szombati összejövetelen 500 egyházi szolgálattevővel az egész országból. Mindkét eseményre Brassóban kerül sor.

Az ADRA részt vesz a törökországi és szíriai földrengések sújtotta területeken végzett szolgálatban. A Romániai ADRA által mi is felkínáltuk az együttműködésünket a törökországi hatóságoknak, mert segíteni akarunk. Amint a birtokunkban lesznek a legfrissebb információk, veletek is megosztjuk ezeket. Adományozásra bátorítom az együttérző személyeket, hogy a keresztény áldások a muzulmán világba is eljuthassanak.

A 2023–2024-es missziós egészségügyi évre készülve február végén, Méhkertben munkamegbeszélést tartunk az Unió bizottságának tagjaival, az Egészségügyi Osztály igazgatóival és az Osztályt vezető szakbizottsággal. Imádkozzatok azért, hogy az értekezletekre meghívott személyek a Magasságos Isten ihletését és terveit kövessék.

A továbbiakban néhány pontosítással szeretnék szolgálni azokkal az online médiában megjelent félretájékoztatásokkal és támadásokkal kapcsolatosan, amelyek az egyház egyes alkalmazottait, vezetőségi tagjait érték. A Hetednap Adventista Egyház Uniója a Megváltó példáját követi, akit igazságtalanul megvádoltak, válaszképpen mégis a szelíd hallgatást választotta.

Nem áll szándékunkban bátorítani a félreértéseket, a gyalázkodást vagy a kritikát. A Prófétaág Lelke írásaiban olvassuk: „Minél többször ismétljük az ellenszegülők téves állításait, azokét, akik közülünk támadnak, hogy lelkeket tévesszenek meg, annál nagyobb szolgálatot teszünk a csalárdsgágnak” (*Bizonyságtételek a prédikátoroknak*, 165. o.).

Hová vezet ez a magatartás? – kérdezik egyesek. A Biblia azt mondja, hogy „a gonosz emberek és az ámitók nevednek a rosszaságban” (2Tim 3:13). Nem tudhatjuk, hogyan fog válaszolni Isten, de Ő maga döntött úgy, hogy „megszabadítja a kegyeseket a kísértésekből, a gonoszokat pedig az ítélet napjára büntetésre fenntartja” (2Pt 2:9). Mit tehetünk tehát?

TARTALOM

3 Vezércikk

Aurel Neațu

Az elnök üzenete – 2023. február 10.

4 Advent történelem

Leonida Ghioaldă

Egy hely története – Labirint 116 (VI)

8 Lelkiség

Dr. Dan Constantinescu

Jusson eszedbe, hogy ajándékot kaptál!

10 Keresztény szolgálat

Ciprian Șandru

Sáfárság főállásban

12 Elmélkedés

Dr. Daniel Nițulescu

„Napkelet fiait” szemtől szemben „Izrael fiaival”. Ruth Bibliája

15 Infó

Üdülőtájak: Eforie Sud és Szováta

16 Börtönszolgálat

Jankó Arthúr

Egy szabad elítélt

18 Adventus Egyetem

Emanuel Sălăgean

Missziómunka empátiával (I)

21 Misszió

Szász Ernő

Evangelium a gáboroknak

22 Hermeneutika

Dr. Daniel Olariu

A pogány királyok tipológiája: Nabukodonozor

24 Elmélkedés

Petre Teofil

Szebb az ember fiainál

27 Teológia

Florin Lăiu

Omega (III)

31 Gyermekoldala

Alina Chirileanu

Az álhírek hatszor gyorsabban terjednek, mint az igazság. Habár igen nagy az emberek igénye a pletykára és a gyalázkodásra, mi a hivatalos hírforrásokat javasoljuk: a lelkészek tájékoztatásait, az egyházvezetés – az Unió és az Egyházterületek – tájékoztatóit, a hivatalos Facebook- és Instagram-oldalakat, valamint az illetékes YouTube- és Telegram-csatornákat. Az egyházi fórumoktól kérjétek tájékoztatást, és várjátok türelemmel azoknak az eljárásoknak a megcáfolását vagy igazolását, amelyekkel kapcsolatban kérdéseitek merülnek fel.

Felhívásom időszerűbb, mint bármikor! Meghívlak, hogy értsük meg együtt Jézus Krisztus szavait, amiket a benne kételkedő szolgálójához intézett: „Boldog, aki énbennem meg nem botránkozik” (Mt 11:6). Ami pedig a személyemet illeti, Józsuéhoz hasonlóan biztosítalak, hogy legfontosabb teendőmnek tartom az Úr szolgálatát egész házam népével együtt, mert meggyőződésem,

hogy be fogja tartani ígérését: „Boldogok vagytok, ha szidalmaznak és háborgatnak titeket, és minden gonosz hazugságot mondanak ellenetek én érettem. Örüljétek és örvendeztetek, mert a ti jutalmatok bőséges a mennyekben...” (Mt 5:11-12).

Meggyőződésem, hogy a sok hivatalos közül azon kevesek között leszünk, akiket Jézus Krisztus megőriz eljövetele napjára! Azért imádkozom, hogy „irgalmasság, béke és szeretet adassék néktek bőségesen” (Júd 1:1-2). Isten irgalmazzon a törökországi és szíriai földreggés áldozatainak, és az örök evangéliummal együtt adjon nekik békességet és biztonságot!

Boldog és pihentető szombatot kívánok! ■

Aurel Neațu, a Romániai Unió elnöke

Link YouTube: <https://youtu.be/12bJTQ4BqdI>

EGY HELY TÖRTÉNETE – LABIRINT 116 (VI)

„Tanítsd a gyermeket az ő útjának módja szerint; még mikor megvénhedik is, el nem távozik attól.” (Péld 22:6)

Az 1988-as év nehéznek bizonyult. A Labirint 116-ra nehezedő nyomás már-már elviselhetlenné vált, mivel a Városrendezési Osztály arra a területre vonatkozóan is tervet dolgozott ki, amelyen a Romániai Adventista Egyház „fellegvára” állt. Többrendbeli fenyegetés, teljesítmény ígérlet és megalázó halasztás után az Unió székházát a Teológiai Szemináriummal és a Nyugdíjpénztárral együtt a Plantelor utca 12. szám alá költöztették, egy olyan épületbe, amelyet a Bukarest Muncipiumi Tanács utalt ki, miután a korábbi lakókat kilakoltatták. Ebben az évben tartott utoljára évzárót a Labirint utcában a Teológiai Szeminárium. Az esemény ma is kellemes emlékként él azoknak a tagoknak az elméjében, akik megszokták gyülekezetük udvarán a diákok jelenlétét.

Bár a Curierul Adventist folyóirat 1988-ban és 1989-ben bemutatott néhány felújított gyülekezetet az ország különböző területéről, a Labirint 116. szám alatti ingatlanról semmit sem közölhetett. Lebontásra került a konyha és az étkező, az intendánsi lakás és az asztalos műhely, később pedig munkásszállássá alakították át a korábbi dísztermet, az Unió, a Nyugdíjpénztár és a Szeminárium irodáit, mint ahogy más helyiségeket is. A kialakult helyzetet főleg szombatnapokon volt nagyon nehéz elviselni.

Amikor a legsötétebb felhők tornyosultak a gyülekezet fölé, és úgy tűnt, a láthatár is borús marad, 1989 decemberében kitört a forradalom, és bár a már államosított épületrészeket nem lehetett visszaszerezni, az embe-

rek szíve felszabadult, új lehetőségek adódtak, új vágyak lelkesítették a gyülekezetet. Amiről egyesek hosszú időn át csak álmodoztak, az most olyan mértékben válhatott valóra, amilyen mértékben megmutatkozott Istenbe vetett bizalmuk. Az embertársak iránti szeretet erős indítást és bátor cselekvőképességet adott a gyülekezet tag-ságának.

Camelia Cârstea kezdeményezésére – a gyülekezet támogatásával – a Labirint utcában megalakult egy óvoda. Akkoriban Alexandru Breja volt a gyülekezet lelkipásztora, akinek a helyére később Edmond Constantinescu lelkész került. A Munténiai Egyházterület is támogatta a kezdeményezést. Az Egyházterület akkori elnöke Teodor

Labirint – az iskola kórusa 2003-ban

Labirint – tanítók és diákok

Suciu Gabriela és Oliver az elsősökkel

Niculescu testvér volt, aki 1989 novemberéig a Labirint gyülekezet lelkipásztorként szolgált. Az óvoda 1991-ben kezdte meg működését abban az épületrészben, ahol korábban a Florescu család lakott. Kezdetben a gyülekezethez tartozó családok gyerekei jártak az óvodába, majd az egyház kiadóhivatalában és a nyomdában dolgozó testvérek gyermekei is. Ez utóbbi két intézmény is újra a Labirint 116. szám alatt folytathatta működését.

Teodora Nae volt az első óvónő, aki a keresztyén oktatási program mellett kezdőszintű német nyelvet is tanított a gyermekeknek. Egy évvel később csatlakozott hozzá Dana Gătan, majd Auras Gheorghită, eközben a konyhai feladatokat előbb Cornelia Brănceanu, majd Lenuța Andruș és Viorica Unteșu testvérnők látták el. Ők mind a Labirint utcai gyülekezet tagjai voltak. Nagy örömet jelentett mindenki számára látni a gyermekek szép fejlődését azoknak a személyeknek az irányítása és oltalma alatt, akik szenvedéllyel és szeretettel vállalták fel ennek az oktatási projektnek a kivitelezését.

Tevékenységük nem kerülhette el a gyülekezet szomszédságában élők figyelmét sem, aminek eredményeként néhány kisgyermekes család, leküzdvé az előítéleteket, gyermekei felvételét kérelmezte a Labirint óvodába. A Curierul Adventist 2005-ben megjelent egyik számában az Unió Oktatási Osztályának igazgatója, Valeriu Petrescu a következőket írta: „Nem tudom elfelejteni, hogy közvetlenül a nyári szünidő megkezdése után, a Labirint utcai gyülekezet környékén élő nem adventista szülők felkerestek, hogy beírassák gyermekeiket a gyülekezeti

óvodába.”¹ (Valeriu Petrescu 1993 és 2001 között a Kiadó igazgatója és a Labirint utcai gyülekezet lelkipásztora volt. Lelkészi felszentelésére 1997-ben került sor, szintén a Labirint 116. szám alatt).

Az óvodába beíratott gyermekek száma 15 és 20 között ingadozott. Egy adott pillanatban 26 gyermek járt az intézménybe, melyet Isten megóvott az incidensektől, így óvodásainknak adott volt az a minimális kényelem és biztonság, ami a szűkös hely és a szerény körülmények ellenére nyugodt körülményeket biztosított a működéshez. A szolgálatkész oktatói személyzet odaadóan gondoskodott a gyermekekről. Sosem volt könnyű dolguk, sokszor anyagi gondokkal és személyzeti problémákkal szembesültek, de minden alkalommal megtapasztalhatták, hogy Isten ott nyitja meg a lehetőségek útját, ahol az emberi erőforrások kevésnek bizonyulnak. Isten válaszolt az imákra, hol az egyház, hol a kiadóhivatal, vagy az óvodások szülei által, mindenki értésére adva ezáltal, hogy megáldja az akaratával megegyező, nevének dicsőséget szerző terveket.

A kezdeti évek tapasztalatából kiindulva született meg az új oktatási projekt: egy adventista általános iskola megalapítása. A Labirint gyülekezet egyik tagja, Gabriela Suciu testvérnő, Beniamin Roșca lelkipásztor támogatásával, 1998 őszén egy gyermekosztályt szervezett az „Ívingători” gyülekezetben, Miron Lidia tanítónő vezetésével, aki egészségügyi okokból kénytelen volt félbeszakítani a munkáját abban az iskolában, ahol korábban dolgozott. Épp azon a szombaton látogatott el az Ívingători gyülekezetbe, amikor a szószékről elhangzott a kijelentés, miszerint tanítónőt keresnek az újonnan alakuló iskolába: késztetést érzett, hogy hozzájáruljon a szerény kezdethez, és elvállalja a már megalakult iskolai osztályt. Az egyesek által túlságosan merész álomnak tartott tervet a Munténiai Egyházterület is támogatta, melynek akkor Teofil Petre lelkész volt az elnöke. Az 1998. október 20-án kelt 125-ös határozat volt az első hivatalos lépés az adventista általános iskola megalapításához. Beniamin Roșca lelkipásztort bízták meg a hivatalos eljárások elindítására.²

Mivel az akkori szövevényes oktatási törvények közepeztette ismeretlen utat kellett bejárnunk, csak 1999. július 7-én született meg a „Mihai Ionescu” Általános Iskola alapító okirata. Az alapító bizottság 24 tagja egy

Labirint – Lidia Miron

11 személyből álló vezetőbizottságot nevezett ki. Néhány hónappal később, 1999. október 19-én, a Bukaresti Törvényszék 511-es határozata értelmében a „Mihai Ionescu” Egyesület jogi státuszt kapott, és 132. sorszámmal bekeült a Speciális Lajstromba.³ Az iskola nevét Benjamin Roșca lelkipásztor javasolta, mivel a néhai Mihai Ionescu testvér nemcsak a Romániai Adventista Egyház lelkeseként, hanem szerkesztőként, fordítóként és az Adventista Teológiai Szeminárium tanáraként is jelentős lelki-szellemi örökséget hagyott maga után.

Az iskola 1999 szeptemberében a Labirint 116. szám alá költözött. Az I. osztályba, melynek Lidia Miron volt a tanítónője, a következő 10 gyermek iratkozott be: Angelescu Silvia, Bulgaru Claudia Cristiana, Gadea Cătălin, Marcai Emanuela, Popa Emanuela Diana, Prioteasa Ionuț Constantin, Safta Sergiu Cristian, Suciu Ana-Maria Alina, Viocilă Denisa Helen és Voicu Cristina Emanuela.⁴ A Labirint óvoda ebben az évben került át a „Mihai Ionescu” Iskola szárnyai alá, az óvodai osztályt Valeria Cojocarú óvónő vette át. Az oktatási programon kívül Lucia Pavlov tanárnő angol nyelvet tanított a gyermekeknek, ami még vonzóbbá tette az iskolát. Az odaadó munkát végző és az adventista oktatási projekt alapjait letevő csapatot Cornelia Brâncianu szakácsnő, Auruș Gheorghită felügyelő, valamint Gabriela Suciu orvosi asszisztens és menedzser egészítette ki. A 2000-es év tavaszán Gheorghe Modoran, az Unió Oktatási Osztályának igazgatója a következőket nyilatkozta a Curierul Adventist/Adventszele egyik számában: „Amint már korábban ismertettük, ettől az iskolai évtől kezdte meg működését az első adventista elemi iskola a bukaresti Labirint gyülekezet épületében.”⁵ Isten segítségével és oltalma alatt megtettük az első lépést, s ezzel a projekt résztvevőiben megerősödött a remény a továbbhaladáshoz.

Lidia Miron a 2000–2001-es tanévben már nem tudta folytatni a munkát az immár másodikosokká lett gyermekekkel, Isabela Dănilă vette át a helyét. Újabb I. osztály indult 15 gyermekkel, Viorica Geantă irányítása alatt, akit egyben a „Mihai Ionescu” Iskola első igazgatójává neveztek ki.⁶ Ekkor került az intézményhez Ramona Cojocarú, a Labirint gyülekezet tagja, aki titkári és könyvelői feladatokat látott el, valamint Marcai Eliza pedagógus, aki a diákok tanórák utáni tevékenységét felügyelte. A gyermekek utaztatását Gabriel Bereș biztosította, nagy figyelemmel, felelősségteljesen. Egyre nagyobb örömet jelentettek mindannyiunk számára a tapasztalatok és az eredmények, amelyek a gyermekek kiváló felkészülését igazolták.

Habár a 2001–2002-es iskolai év újabb kihívásokat hozott, különösen a helyszűke miatt, a gyermekek oktatása iránti vágy mindennél erősebbnek bizonyult. A gyülekezetnek egy dinamikus fejlődésben lévő, egyre nagyobb szükségletekkel rendelkező, rengeteg tevékenységet végző iskolával kellett osztoznia az épületen. A Labirint gyüle-

Labirint – tanítónők és tanulók

Labirint – tanítónők és tanulók

kezet bizottsága sokszor hosszú órákon keresztül tanácskozott és kereste a megoldást, hogy még jobb körülményeket biztosíthasson az iskolának. Végül odajutottak, hogy a gyülekezet kisebb helyiségeinek zömét az iskola rendelkezésére bocsátották, hogy immár három osztály is ideális körülmények között működhessen. Az I. osztályosok tanítónője Daniela Dorcea lett.⁷ Helyszűke miatt a gyermekek kiságyait minden nap egymásra rakosgatták, hogy több helyet nyerjenek a különböző tevékenységek számára.

A 2002-es tanév már négy osztállyal és négy tanítónővel indult: Isabela Dănilă (IV. o.), Viorica Geantă (III. o.), Daniela Dorcea (II. o.) és Lăcrămioara Ghioaldă (I. o.).⁸ Mivel a tanulók száma ekkorra már elérte a 34-et, és a hely szűkösnek bizonyult a minőségi oktatáshoz, sűrűsége vált egy olyan helyszín keresése, amely megfelel az iskola egyre magasabb igényeinek. Az egymást követő kudarcok azonban a keserűség árnyát vetették a megoldást

keresők szívére. Próbálkozás történt a Labirint gyülekezet szomszédságában, a 114. szám alatti telek megvásárlására, majd haszonbérbe vételére, de a kezdeményezés nem járt sikerrel. Végül került egy régi épület a Căuzași utca 43. szám alatt (a két világháború közötti időszakban ez az utca a Labirint utca része volt). Ebben az épületben korábban egészségügyi iskola működött. Ezt az ingatlant vette át a „Mihai Ionescu” Iskola, a 2003. február 5-én kelt jegyzőkönyv tanúsága alapján.⁹ Azonnal elindították az épület állagmegőrzési és felújítási munkálatait, és még azon év novemberében megszerezték a szükséges engedélyeket.

2003. június 7-én a Labirint gyülekezetben sor került az első elemi osztályos végzősök évvárójára, ami különleges örömet jelentett az éveken át tartó erőfeszítések, imák és áldozatos munka után.¹⁰ Mivel akkor még nem volt

megoldva a gimnáziumi osztályok helyzete, a 10 végzős tanuló a különböző bukaresti iskolákban szétszóródva kezdhetné el az ötödik osztályt.

Az iskolai év kezdetére minden erőfeszítés ellenére sem sikerült befejezni az újonnan átvett épület felújítási munkálatait, ezért még egy időre szükségessé vált a Labirint utcai épület használata.¹¹ A 2003–2004-es tanév ugyancsak négy osztállyal kezdődött el, az elsősök tanítónője Camelia Lungu lett. A négy tanítónő munkáját Ra-reș Stănescu vallásstanár egészítette ki, angolt tanított Luminița Mohora, német nyelvet Livizeanu Odeta, emellett Dunca Cristina pedagógusi, Goleanu Ionela pedig gondnoki feladatokat látott el.¹² A költözés pillanata 2004 februárjában jött el: a „Mihai Ionescu” Iskola elkezdhette működését a Căuzași utca 43. szám alatti ingatlanban, ahol a diákok és oktatók egyaránt sokkal jobb körülményeknek örvendhettek. 2003. február 21-én, szombaton, a „Mihai Ionescu” Iskola vezetősége nyilvánosan, szószékről mondott köszönetet a Labirint gyülekezet közösségének az addigi „vendéglátásért”, ugyanakkor önkéntesek segítségét kérték, akikkel másnap nagytakarítást végezhetnek a megújult iskola épületében.¹³

A ma már sokéves tapasztalattal és számos végzős osztállyal rendelkező „Mihai Ionescu” Elméleti Líceumban négy oktatási szinten zajlik a tanítás: 151 gyermek jár óvodai osztályba, 260-an elemi, 211-en általános iskolai, 58-an pedig gimnáziumi osztályokba. Ők a 82 alkalmazott gondjaira vannak bízva, akik közül 56-an tanítók és tanárok. Mindemellett a „Mihai Ionescu” Iskola történelmében fontos támpont marad a Labirint 116, mivel ez a helyszín volt az iskola kiindulópontja, bölcsője. ■

Leonida Ghioaldă, nyugdíjas lelkipásztor

Labirint, „Mihai Ionescu” Iskola, Lidia Miron első I. osztálya

Teodora Nae és a Labirint óvoda gyermekei

1. *Curierul Adventist / Adventszemle*, 2005/6. szám, 23. o.
2. A Munténiai Egyházterület archívuma, „Jegyzőkönyvek” dosszié, 1998.
3. A Mihai Ionescu Iskola archívuma.
4. A Mihai Ionescu Iskola archívuma, Anyakönyvi jegyzék, 1999–2000
5. *Curierul Adventist*, 2000/5. szám, 30. o.
6. A Mihai Ionescu Iskola archívuma, Anyakönyvi jegyzék, 2000–2001
7. A Mihai Ionescu Iskola archívuma, Bérszámfejtési jegyzék, 2001. október.
8. A Mihai Ionescu Iskola archívuma, Bérszámfejtési jegyzék, 2002. december.
9. A Mihai Ionescu Iskola archívuma
10. A Labirint gyülekezet archívuma, „Kijelentések” dosszié, 2003.
11. A Labirint gyülekezet archívuma, Jegyzőkönyv, 2003. szeptember 2.
12. A Mihai Ionescu Iskola archívuma, Bérszámfejtési jegyzék, 2003. december.
13. A Labirint gyülekezet archívuma, „Kijelentések” dosszié, 2003.

JUSSON ESZEDBE, HOGY AJÁNDÉKOT KAPTÁL!

Mennyei ajándék és a szövetség jele

Az öröm a természetes reakció, amikor ajándékot kapunk. Ha jelentősebb ajándékról van szó, az örömet általában azzal fejezzük ki, hogy előkelő helyre tesszük, ahol büszkélkedhetünk vele, mert így még a hozzánk betérő személyek is osztozhatnak az örömünkben.

Visszaemlékszem a szüleim reakciójára, amikor az ötvenéves házassági évfordulójukon egy hűség-érmét kaptak, vagy amikor a fiúktól kapott dedikált könyveket a vendégszobában található íveszekrényben állították ki.

A kereszténynek ugyanilyen magatartást kell tanúsítania a szombat iránt. A szombat Isten ajándéka népe számára. Ezt olvassuk a Bibliában: „*És adám nékik a szombatjaimat is, hogy legyenek jegyül köztem és ő közöttük; hogy megtudják: én vagyok az Úr, az ő megszentelőjük.*”¹

A szombat egy adott időponttól kezdődően az izraeliták megkülönböztető jelévé vált: „*Te szólj az Izrael fiainak, mondván: Az én szombatjaimat bizony megtartsátok; mert jel az én közöttem és ti közöttetek nemzetségről nemzetségre, hogy megtudjátok: én vagyok az Úr, aki titeket megszenteltek.*”²

A körülmételés elég hosszú időn keresztül az egyedüli látható jele volt annak, hogy az izraeliták különleges szövetségi kapcsolatban állnak az Úrral. Azzal, hogy az egyiptomiak és más nemzetek is alkalmazni kezdték, némiképp csökkent ennek a jelnek a megkülönböztető jellege, ezért új jelre volt szükség. A szent nyugalomnap megtartása ettől kezdve a választott nép megkülönböztető jelévé vált, és hatékony támpontnak bizonyult.

Az újdonságot viszont csupán a „jel” megnevezés jelentette, mivel a nyugalomnap megtartása már a teremtéskor el lett rendelve: „*És meg-*

áldá Isten a hetedik napot, és megszentelé azt; mivelhogy azon szünt vala meg minden munkájától, melyet teremtve szerzett vala Isten.”³

Megemlékezzél!

A Tízparancsolatban található kijelentés – *Megemlékezzél a szombatnapról, hogy megszenteljed azt!*⁴ – felszólítás a közösségi emlékezésre, mivel a négyszáz éves egyiptomi száműzetés alatt a szombatünneplést fokozatosan elhanyagolták.

Ekkor azonban még elevenen élt emlékezetükben a parancs, miszerint pénteken kétszer annyi mannáat kell begyűjteniük, mint ahogy a csalódás is, ami akkor érte őket, ha a hetedik napon mentek ki mannáat szedni.⁵

A héber nyelvben a „megemlékezzél” ige felhangos formában jelenik meg, és utal a mózesi parancs régi alapjára, mintegy sugallva, hogy különleges odafigyelésre – a szombatra való előzetes felkészülésre – van szükség. Emellett hangsúlyozza azt is, hogy a Tízparancsolat középpontjaként milyen fontossággal bír ez a parancsolat.

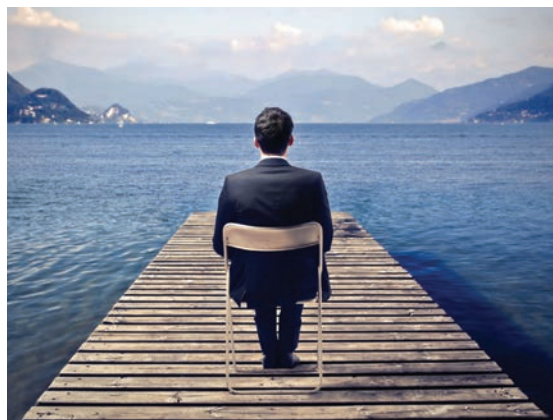
Továbbá azért is jogos a „megemlékezzél!” felszólítás, mivel a negyedik parancsolat egy pontosan megfogalmazott előírás, követezképpen fennáll a veszélye, hogy megfeledkeznek róla és elhanyagolják, hiszen nem tartozik a természet és az ésszerűség törvényei közé.

A *nyugalom*(nap) szó a *shábat* („pihen”) igevel rokon szóból lett lefordítva, viszont nem a pozitív „kikapcsolódás”, „felüdülés” jelentést hordozza magában, hanem a munka vagy a tevékenységek beszüntetését.

Ennek nem kellene meglepnie bennünket, mint ahogy a következő versekben részletesen taglalt tiltásoknak sem, mivel ismert tény, hogy a törvényadás pillanatában „a nép elméje – melyet megvakított és durvává tett a rabszolgaság és a pogányság – nem készült fel arra, hogy teljes mértékben megértse Isten Tízparancsolatának mindent átfogó alapelveit.”⁶

A szombatünneplésre utalva a próféták még évszázadokkal később is többnyire a tiltások modelljét alkalmazták: „*Ha megtartóztatod szombaton lábadat, és nem üzöd kedvtelésedet szent napomon...*”⁷ Vagy: „*Ezt mondja az Úr: Vigyázzatok a ti lelketekre, és ne hordjátok terhet szombatra-*

A HÉBER NYELVBEN A „MEGEMLÉKEZZÉL” IGE FELHANGOS FORMÁBAN JELENIK MEG, ÉS UTAL A MÓZESI PARANCS RÉGI ALAPJÁRA, MINTEGY SUGALLVA, HOGY KÜLÖNLEGES ODAFIGYELÉSRE – A SZOMBATRA VALÓ ELŐZETES FELKÉSZÜLÉSRE – VAN SZÜKSÉG.

pon, se Jeruzsálem kapuin be ne vigyetek! Házaitokból se vigyetek ki terhet szombatnapon, és semmi munkát ne végezzetek, hanem szenteljétek meg a szombatnapot úgy, amint atyáitoknak megparancsoltam!⁷⁸

Ami a szombatünneplés lényegét illeti, a napi tevékenységek beszüntetése logikus módon készíti elő az előírás következő szakaszát: *megszentelni a szombatot*. A héberben a *qadash* ige fejezi ki, melynek jelentése: félretenni, odaszentelni.

Úgy gondolom, hogy az angol fordítás – *to keep it holy* („szentnek őrizd meg”) – közelebb áll a bibliai nyelvezet természetes jelentéséhez, mivel a hetedik nap már a teremtéskor meg lett szentelve, meg kell tehát őrizni annak szentségét.

Az igazi megszentelődés „tökéletes szeretet, tökéletes engedelmesség, tökéletes alkalmazkodás Isten akarata iránt.”⁹ Az eddigi tapasztalatok azt igazolják, hogy a szombat megszentelése hozzájárul az összes többi parancsolt megtartásához, miközben a negyedik parancsolt figyelmen kívül hagyása a többi parancsolt áthágása előtt is megnyitja az utat.

A tanítványság leckéje

Isten Fia megünneplte és megszentelte a szombatot. Jézus testet öltése után az imádat napjának kérdése többszörösen is felmerül: „*Beméne szokása szerint szombatnapon a zsinagógába, és felállá olvasni.*” „*Leméne Kapernaumba, Galilea városába; és tanítja vala azokat szombatnapokon.*”¹⁰

A Megváltó a héber hagyományokkal szembeülve nem tévővázott „feloldozni a szombat napját”¹¹, rámutatva arra, hogy „*szabad szombatnapon jót cselekedni*”. Mindezt azzal az isteni tekintéllyel tette, amellyel kijelentette, hogy „*a szombatnak is Ura az embernek Fia.*”¹² Ebből a szempontból nyilvánvaló, hogy a *Kövess Engem!* felszólítás a nyugalomnapot is magába foglalja.

Nem áll szándékomban vitát indítani a nyugalomnap elfogadásával vagy annak megváltoztatásával kapcsolatosan, ehelyett inkább néhány lelki vonatkozású alkalmazási móddal szeretnék betekintést nyújtani a tanítványság leckéjébe.

A szombatünneplők szétszórtan élnek a világban, amely figyelmen kívül hagyja a szombatot, de amely világhoz szoros szakmai, rokoni, szomszédi vagy baráti kapcsolatok fűzik. Számukra a nyugalomnap megtartásának gyakorlati vetületei egyre nagyobb kihívást jelentenek.¹³

Napjaink legnagyobb kihívását a szombattal kapcsolatban a „*Megszenteld!*” parancs képezi. Ez a magatartás különbözteti meg az egyszerű kulturális hozzáállást az igazi lelki tapasztalattól.

A szombat megrontása látszólag semleges formákat ölthet, mint például egyszerű beszélgetés világi dolgokról, egész napos henylés a test pihentetésének ürügyén, világi szórakozások elfogadása az öröm kifejezésére, vagy ami még alatomosabb, olyan merev látásmódok elfogadása, amelyek figyelmen kívül hagyják azt a „gyönyörűséget”, amire elhívott bennünket a szombat intézményének Alapítója.

Hajlamosabbak vagyunk elfogadni a nyilvános istentiszteletek előre meghatározott programjain való rutinszerű részvételt, mint hogy rövid ének- és imaszolgálatok által megemlékezzünk a szombatkezdés és zárás pillanatairól. A szombat különleges örömeinek átélése a családban, a természetben, szűkebb vagy tágabb csoportokban végzett missziómunka által már az igazi lelki megújulás jele.

Természetesen nem kell minden szombatot egyformán eltölteni. Az istentiszteletek helyét nem vehetik át rendszeresen a jótékonyági szolgálatok. Viszont, ha a mi szombatunk nem jelent örömet a körülöttünk élők számára, akkor semmi okát nem látják majd annak, hogy befogadják Isten szent napját az életükbe.¹⁴

Tudatában vagyunk annak, hogy „*minden jó adomány és minden tökéletes ajándék felülről való*”¹⁵, következésképpen nyilvánvaló tény, hogy a szombat Isten ajándékeként és népével kötött szövetségének jeleként nem lehet más, mint szent öröm és gyönyörűség, amit érdemes megosztani másokkal. ■

Dr. Dan Constantinescu, teológus, a gazdaságtudomány doktora

1. Ez 20:12
2. 2Móz 31:13
3. 1Móz 2:3
4. 2Móz 20:8
5. Lásd: 2Móz 16:22-27
6. Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, 310. o.
7. Ézs 58:13
8. Jer 17:21-22
9. Ellen G. White: *Az apostolok története*, 565. o.
10. Lk 4:16,31
11. Lásd: Jn 5:18
12. Mt 12:8, 12
13. *Sfințirea Sabatului*, Viață și Sănătate, 57, 101. o.
14. F. Lăiu: *Sabatul – provocare pentru lume și pentru adventiști*, 91. o.
15. Jak 1:17

**RAGÁLYOS
ÖRÖM
DAN
CONSTANTINESCU**

HA A MI SZOMBATUNK NEM JELENT ÖRÖMÖT A KÖRÜLÖTTÜNK ÉLŐK SZÁMÁRA, AKKOR SEMMI OKÁT NEM LÁTJÁK MAJD ANNAK, HOGY BEFOGADJÁK ISTEN SZENT NAPJÁT AZ ÉLETÜNKBE.

SÁFÁRSÁG FŐÁLLÁSBAN

Más stílus

„Ímé én láttam a Betlehemben lakó Isai egyik fiát, aki tud hárfázni, aki erős vitéz és hadakozó férfiú, értelmes és szép ember, és az Úr vele van.” (1Sám 16:18)

Tizenegyedik osztályos koromig egy vidéki líceumba jártam, ahol a diákok indokolatlanul gögősek voltak. Egyszerűen nem találtam a helyem közöttük. Aztán a nyári szünidőben a szüleim arra gondoltak, hogy talán meg kellene próbálkoznunk a bukaresti Adventista Teológiai Líceummal. A tanévnytőn azonnal elnyerte tetszésem az iskola kórusa, így máris megszületett az első célom: tagja lenni a kórusnak. Arra nem emlékszem, hogy kellett-e zeneelméleti vizsgát tennem, de minden jelentkezőt felvettek. A karmester bátorított, hogy nincs olyan gyerek, aki ne tudna énekelni. Azonnal hazatelefonáltam, hogy beszámoljak a sikeremről.

Szeretnék néhány szót ejteni a karmesterről. Az első zeneórán valósággal provokált, hogy álljunk fel a padra, s így próbáljunk meg új szempontból tekinteni a világra. Arra törekedett, hogy helyes éneklési technikát sajátítsunk el. Különböző gyülekezetekben járva ma már könnyen felismerem a líceum volt diákjait, mégpedig arról, ahogy énekelnek. Kiszálláskor minden gyerek jelenlétét fontosnak tartotta, ezért valamilyen módon mindig biztosította az utazásunk költségeit, a szállásunkat, és még az útravaló elemzésiára is gondja volt.

Annak igazolása végett, hogy még a legnehezebb pillanatokban is képesek vagyunk helytállni, az előadás legproblematikusabb pillanata előtt mindig leengedte a karjait. Sokat várt el tőlünk, és arra bátorított, hogy mindig a legmagasabb szinten teljesítsünk. Időközben az iskola megváltozott, új diákok és tanárok jöttek... de valami megmaradt: a kórusművek, amelyekben mindannyian magunkra ismerünk.

A kórus összefogja és Istenhez láncolja a gyerekeket. Mindenkinek ad valami tennivalót. A karmesterünk szerint „belső rezdüléssel rendelkezik minden, amit Isten teremtett. Amikor egy kórus tagjává válsz, kötelességed egyesíteni saját rezdüléset a többiekével, hogy egy hangon szólalhasatok meg.”

Mihai Bejinariu a zenetudományok doktora, karmesteri és stilisztikai szakember. Számára a bukaresti Adventista Líceum kórusa Istentől kapott küldetés. Kedves olvasó, bárhová is vezet az utad, mutasd be az embereknek a mennyei harmónia technikáját és az Üdvözítő példáját!

Az odaadás színe

„Láttál-é az ő dolgában szorgalmatos embert? A királyok előtt álland, nem marad meg az alsórendűek között.” (Péld 22:29)

Az adventista líceumba kerülve tudtam meg, hogy vannak nevelők is. Rájöttem, hogy meg kellene ismernem a feladatkörüket, mivel gyakran találkozom velük. Mi is a nevelő feladata? Az, hogy

reggel fölébreszt, este pedig megbizonyosodik arról, hogy a bentlakásban tartózkodom.

Georgeta Moroşan azonban sokkal többet tett értünk ennél:

- » Nyomon követte mindannyiunk tanulmányi előmenetelét.
- » Ha valaki hiányzott az áhítatról, személyesen elbeszélgetett az illetővel.
- » Megoldotta szinte minden problémánkat: pénz is adott, ha anélkül maradtunk, vagy segített, ha nem volt mivel felhívunk a szüleinket.
- » Tisztességes járásra és imádkozásra tanított.
- » A bentlakást 21 órakor bezárták, de ha gyakorolnunk kellett valamilyen hangszeren, 22 óráig megtehetjük. Ezzel is művészi hajlamunkat bátorította.
- » Nem félelemletés vagy büntetés által követelte ki a tiszteletet, hanem azzal, hogy tiszteletet tanúsított a diákok iránt.
- » Nemcsak a kötelességeinket, hanem a szükségleteinket is szem előtt tartotta.
- » Az mondta, azért szigorúak a szabályok, mert a diákok hajlamosak feszegetni a határokat, és engedékeny szabályok esetén sosem érnék el a kitzűzött célt.
- » Unokájául fogadott, de nemcsak azért, mert megbarátkoztam az unokáival.

Amikor szeptemberben beléptél az iskola kapuján, barátságos őszi hangulat fogadott. Az évkezdés légkörét az udvari zsvaj és az öröm teremtették meg a diszkrét illatú, különböző színekben pompázó krizantémokkal együtt, amelyeket nevelőnk hozzáértően gondozott. Ilyen volt ő... Életünk festményét hajnalról késő estig „rajzolgatta”, élénk színekkel díszítve, hogy ne tudja azt megváltoztatni az idő múlása, és ne lepje be a feledés pora.

Amikor majd eljön a Király, leginkább az odaadás színét fogja értékelni, amit Tőle kaptunk. Használd fel tehát bőséggel a képességeidet, és akkor nem fogsz hibázni!

A világoşság hősei

„És mit mondjak még? Hiszen kifogynék az időből, ha szólnék Gedeonról, Bárákról, Sámsonról, Jeftéről, Dávidról, Sámuelről és a prófétákról.” (Zsid 11:32)

Reluţa Păune – mindig volt ideje rám és arra, hogy meghallgasson. Magatartása láttán mindig úgy éreztem, hogy fontos dolgot mondtam. Emberként kezelt és törődött velünk. Laurenţiu Bastoreală – egyszer kölcsönkaptam tőle egy könyvet; a lapok margójára írt jegyzetei értékesebbek voltak, mint maga a könyv. Elena Calcan – bátorított, hogy tekintsünk sokféleképpen a világra.

Doina Coconu – nagyon értékes emléket hagyott ránk: a líceum himnuszát („Tiszta lélekkel futunk a csillagok felé”). Mihaela Koos – megdicsért, ha szépen öltöztünk, és akkoriban sokat jelentettek számunkra az értékelő szavak. Adrian Mihalcea – Igazgató Úr, aki egyaránt értett a filozófiához és a szobafestéshez, az eszkatológiához és az iskola autóinak javításához. Mihai Stoicescu – mindig nyíltan beszélt nekünk a házasságról és a családi életéről. Tiberiu Koos – befolyására minden fiú egy adott pillanatban programozó akart lenni. Cristian Manase – egészséges versengésre készítetett a mi iskolánk és a pünkösdisták líceum között, de végül bevallotta, hogy bennünket kedvel. Anca Mereuţa – arra tanított, hogy vegyük észre a szépet, miközben végigvezetett bennünket az irodalmon Tudor Arghezin át egészen az „Otilia titkában” leírt házakig. Gheorghe Modoran – hittanórái megerősítették bennünk az adventista azonosságot. Aurora Modoran – végérvényesen befolyásolta néhány osztálytársnőnk életútját, akik az orvosi pályát választották. Laurenţiu Nistor – átragadt ránk a missziómunka és a könyvek iránti szeretete. Carmen Pascu – figyelmeztetett, hogy tíz éven át tartó matematika-tanulás után is nehézséget okozhat egy III. osztályos feladat. Rodica Guşatu – bebizonyította, hogy a matematika segíthet könnyebben megoldani az életben felmerülő problémákat. Camelia Săraru – igényessége segített elsajátítanunk a francia nyelvet. Ana-Maria Stănescu – egy olyan időszakban bátorított arra, hogy vigyázzunk az egészségünkre, amikor nekünk ez nem tűnt fontosnak. Manuela Stoian – még a molekuláris képletek megoldása is egyszerűnek tűnik, ha van valaki, aki hozzáértően képes elmagyarázni a leckét. Dan Zotica – feltárta előttünk a vállalkozói hajlam titkait. Jól megy soruk azoknak, akik megfogadták a tanácsait. Luminiţa Nistor – megértette velünk a gazdag és ápoltság fontosságát.

A fent említett személyek több nemzedék számára a világoşság hősei és a szeretet hordozói. A világnak szüksége van ránk. A nemes jellem, az áldozatkész lelkület és az emberi méltóság jelképeivé kell válnunk. Csak ennyit vár el tőlünk Isten ott, ahová helyezett bennünket ebben az ünnepélyes időben. ■

Ciprian Şandru, Sáfársági Osztály, Romániai Unió

**A SZERETET
HORDOZÓI
CIPRIAN
ŞANDRU**

**A VILÁGNAK NAGY
SZÜKSÉGE VAN RÁNK.
A JELLEMZŐSÉG ÉS
ÁLDOZATKÉSZSÉG JEL-
KÉPEIVÉ KELL VÁLNUK.**

„NAPKELET FIAI” SZEMTŐL SZEMBEN „IZRAEL FIAIVAL”.

RUTH BIBLIÁJA

A Szentírásban a „napkelet fiai” megnevezés Ábrahám azon leszármazottaira utal, akik a Hágárral és a Ketúráhval kötött házasságából születtek, és Palesztina keleti, sivatagos területén éltek. A belső viták miatt Ábrahám próbálta megóvni Izsákot a rivalizálástól, ezért a többi fiát, a későbbi „napkelet fiait” keletre küldte: „Valamije pedig Ábrahámnak vala, mindazt Izsáknak adta vala. Az ágyasok fiainak pedig, akik Ábraháméi valának, ada Ábrahám ajándékokat, és elküldé azokat az ő fia mellől, Izsák mellől még éltében napkelet felé, napkeleti tartományba” (1Móz 25:5-6). Hágár és Ketúráh fiai voltak az észak-arábiai törzsek ősei. Ábrahám Izsák biztonsága érdekében küldte át őket a Jordánon, mivel Izsáké volt az elsőszülöttségi jog. Ismáeltől 12 fejedelem származott – „tizenkét fejedelem az ő nemzetségük szerint” (1Móz 25:16), Izrael 12 nemzetségéhez hasonlóan. És nemcsak a számuk azonos, hanem a rájuk vonatkozó bibliai leírások is hasonlóak.

Amikor Józsefet meg akarták ölni a testvérei, Isten előbb ismáeliták által mentette meg őt (1Móz 37:28). A midianiták és az ismáeliták Ábrahám révén rokonságban álltak egymással. Együtt laktak, együtt étkeztek és egymás között házasodtak. Ennek tudható be, hogy József eladásakor is együtt találjuk őket: „És menének arra midianita kereskedő férfiak, és kivonák és felhozzák Józsefet a kútból, és eladák Józsefet az ismáelitáknak húsz ezüstpénzen: azok pedig elvivek Józsefet Egyiptomba” (1Móz 37:28).

Mózes a nemzettársai segítségére sietve megöl egy egyiptomit. Másnap hajnalban két egymással vitatkozó zsidó férfival találkozik, és megpróbálja csitítani a konfliktust. És ki árulja be Mózeset a fáraónál? Az atyjafia! Ezért kellett választania a száműzetést és elmenekülnie Midián földjére (2Móz 2:15). Midián Ketúráh fia volt, aki Ábrahámától született. Mózes Midián földjének pap-királyánál, Jethrónál lakott. Miközben Izrael fiai a kemény egyiptomi rabszolgaság miatt megfélemedtek az Úrról, keleten nem aludt ki a fény.

A Szentírás elragadóan beszél Mózes apósáról. Isten kelet eme papja által adott tanácsokat Izraelnek. A Szentírás szerint szállóigévé vált a keletiek bölcsessége: „Salamon bölcsessége nagyobb volt, mint a napkelet minden fiainak bölcsessége” (1Kir 4:30). Jób könyve a Biblia egyik legrégebbi iratát képezi, melyet Mózes írt Midián pusztájában. Jethróhoz hasonlóan Jób is Kelet¹ egyik fejedelme volt még a pátriárkák idejében, vagy talán még

korábban. Jób még azelőtt imádkozta Istent, hogy Izrael népe ezt szabadon megethette volna.

A pusztai vándorlás idején a hit két korifeusa közül egyik nem volt héber származású. Káleb és Józsué egy olyan időszakban tettek bizonyosságot hitükről, amikor a „puszta” egyaránt jelentett fizikai sivatagot, de főleg magatartásbeli pusztaságot.

Egyikük tehát nem volt zsidó származású, noha „tökéletesen követte vala az Urat, Izráelnek Istenét” (Józs 14:14). „Kivéve a kenizeus Kálebet, a Jefunné fiát” (4Móz 32:12; Józs 14:6,14). Az, hogy a névéhez minden esetben a „kenizeus” megnevezés is társul, lényegében a származására emlékeztet.

1Móz 15:19 versében meg van említve a kenizeusok földje: „Keneusokat, kenizeusokat és a kadmoneusokat.” Nehéz pontosan meghatározni, hogy kik voltak a kenizeusok. Egyesek szerint Ézsau unokájának, Kenáznak voltak a leszármazottai (1Móz 36:15). Bárhogy is volt, ők is kananeusok voltak. De hogy jutott oda a kenizeus Jefunné, hogy Izrael népével együtt hagyta el Egyiptomot? Nem tudjuk pontosan, hogy miként került Egyiptomba, viszont könnyű elképzelni, hogyan jött ki onnan: „Sok elegy nép is méne fel velük” (2Móz 12:38). Feltehetően erre az „elegy népre” utalnak 2Móz 9:21-22 versei is: „Aki pedig nem törődék az Úr beszédével, szolgálát és barmát a mezőn hagyá. Az Úr pedig monda Mózesnek: Nyújtsd ki kezedet az égre, hogy legyen jégeső Egyiptom egész földén az emberre, baromra és a mező minden fűvére, Egyiptom földén.”

A hitet nem elég csak egyszer gyakorolni. Az Egyiptomból kivonuló „vegyes sokaság” egy része Akhilleusz sarkának bizonyult az izraeliták számára. „Az izraelitákkal együtt Egyiptomból kivonult vegyes sokaság az

állandó kísértéseknek és bajoknak volt a forrása. Vallo-mást tettek ugyan arról, hogy lemondanak a bálványimá-dásról, és csak az egy igaz Istent imádják, de korábbi ne-vetetésük és gyakorlatuk annyira kialakította szokásaikat és jellemüket, hogy többé-kevésbé továbbra is megma-radtak a bálványimádás megrontó hatása alatt, és ennek következtében tiszteletlenül viselkedtek Izrael Istenével szemben. Legtöbbször ők voltak azok, akik vizsályt ka-vartak, ők voltak az elsők, akik zúgolódní kezdtek, s így bálványimádói gyakorlataikkal és Isten elleni állandó zú-golódásaikkal károsan befolyásolták a tábor életét.”²

Mindezek mellett azonban a vegyes sokaságból is szár-mazott valami jó, ahogyan Názáretből is származhatott később a Messiás. Jefunné családja és Káleb is beépült Júda törzsébe. Jákob fiai a kegyetlen éhség elől menekülve még az Új Birodalom idején érkeztek Egyiptomba. Ha-sonló okok miatt kerülhettek oda más kánaánita törzsek is. Végül pedig a vegyes sokasághoz tartozó, kívülálló Káleb az egész Izrael jelképévé vált. Példás magatartása és olyan hite volt, amelyet azokban a komor időkben csak Józsué birtokolt Izraelben. Isten csak Káleb és Józsué éle-tét kímélte meg a többszázezer lelket számláló nemze-dékből. Ne feledjük, hogy még Mózes sem léphetett be Kánaánba!

„Napkelet fiainak” története az Újtestamentumban is folytatódik. A kínaiaknak és a hinduknak nincs próféciá-juk a Messiás születésére vonatkozóan, ellenben a midiá-nitáknak és az ismáelitáknak van. Honnan tudtak a keleti bölcsék a betlehemi csillagról, ami végül elvezette őket a kiseded Jézushoz? „Mert láttuk az ő csillagát napkeleten, és azért jövének, hogy tisztességet tegyünk néki” (Mt 2:2). Tanulmányozásuk során bukkantak rá Bálám jövendölé-sére: „Csillag származik Jákóbból, és királyi pálca támad Izráelből” (4Móz 24:17). Egy nemzettársuk által közölt prófécia ismeretében kutatták a jövendölés teljesedésé-nek idejét. Habár a zsidók a Megváltó születésére vonat-kozó több száz prófécia áldásában részesültek, mégsem várták Őt.

A keleti bölcsék viszont csak egy próféciát ismertek a Messiás eljövételéről. „Napkelet fiainak” leszármazot-tai imádják az újszülött Kisededet. Még ha nem is biblikus módszerekkel (asztrológia által) tanulmányozták a jö-vendölést, Isten akkor is megáldotta tudatlanságukat, és lehetővé tette, hogy a betlehemi jászolnál találkozzanak az igazi Csillaggal. Ajándékaikat már 800 évvel korábban megjövendölte Ézsaiás: „A tevék sokasága elborít, Mi-dián és Éfa tevecsikói, mind Sebából jönnek, aranyat és tömjént hoznak, és az Úr dicséreteit hirdetik. Kédár min-den juhái hozzád gyűlnek, Nebajóth kosai néked szolgál-nak, felmennek kedvem szerint oltáromra, és dicsőségem házát megdicsőítem” (Ésa 60:6-7).³

Ismáel leszármazottai napjainkban nagy számban él-nek Európában is. Becslések szerint 37 millió muzulmán él Európában. „Napkelet fiait” tehát nem kell saját hazá-jukban megkeresnünk, ahol a Szentírás prédikálásáért

akár halálbüntetéssel is sújthatnak. Eljöttek ők „Betle-hembe”. Megjöttek az Úr Házához. Muzulmán beván-dorlók hullámai árasztják el Európát. Lehet, hogy jobb kenyérkereseti lehetőségért jönnek, Isten azonban Ismáel leszármazottaiban olyan lelkeket lát, akik az élet Keny-e-re után vágyódnak. A Betlehem név jelentése: „A kenyér háza”. Válthat-e Európa a „Kenyer házává” a keleti „böl-csek” számára? Velünk van-e Immánuel? Arra hívtunk, hogy tekintsünk túl azon, amit egyesek tálib vagy öngyilkos-merénylő magatartásnak lát-nak. A nyugtalanító látszatok mögött jobbra vágyódó lel-kek húzódnak meg. Olyan Kenyérre vágnak, aki enyhíthet-né szívük éhségét.

Volt egy másik „ismáelita” is, aki vállalta a száműzetést az egyetlen Bibliának köszön-hetően, amit naponta olvasott. Ő volt Káleb női megfelelője: Ruth. Személyében a szavak tettekké váltak annak ereje ré-vén, aki a vizet borrá változtatta: „Gyakran mesegik, hogy az emberek hamarabb híressé válnak a szavaiknak, mint a tetteiknek köszönhetően” (Cullen Hightower). Ruth a nevét viselő bibliai könyv főhőse, mely arról az időről szól, amikor még „nem volt király Izráelben; ezért min-denki azt cselekedte, ami jónak tűnt számára.”

A „Ruth” név jelentése „barát” vagy „társ”. Napjaink-ban is vannak személyek, akik őszinte szívvel és mulandó érdekektől mentesen csatlakoznak Isten egyházához. És mint Ruth, ezek az őszinte emberek is olyan lelki érde-kektől vezérelve jönnek Isten népe közé, melyeknek sen-ki és semmi sem vethet gátat, még Naomi kitarása sem, mint ahogy az azonnali előny kilátásának hiánya vagy Orpa meghátrálása sem.

„Az igazi szeretet... túltekin a külső megjelenésen, és csak a belső érték vonzza.”⁴ Tudjátok, mi volt Ruth egyetlen Bibliája? Naomi élete. Anyyra meggyőző volt, hogy eldöntötte: végleg elhagyja szülőföldjét és roko-nait, és csatlakozik Isten népéhez.⁵ „Ruth pedig monda: Ne unszolj, hogy elhagyjalak, hogy visszaforduljak tőled. Mert ahova te mégy, oda megyek, és ahol te megszálpsz, ott szállok meg; néped az én népem, és Istened az én Istenem. Ahol te meghalsz, ott halok meg, ott temessenek el engem is. Úgy tegyen velem az Úr akármit, hogy csak a halál választ el engem tőled” (Ruth 1:16-17).

Ezt a felbecsülhetetlen értékű szeretet-fogadalmat tal-laljuk Róm 8:38-39 verseiben is: „Mert meg vagyok győ-ződve, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fe-jedelemségek, sem hatalmasságok, sem jelenvalók, sem következők, sem magasság, sem mélység, sem semmi más teremtmény nem szakaszthat el minket az Isten szerelmétől, mely vagyon a mi Urunk Jézus Krisztusban.”

A KÜLDETÉS EGYETEMESSÉGE DANIEL NIŰULESCU

**IMÁDKOZZ, HOGY BETLE-
HEM CSILLAGÁNAK FÉNYE
„NAPKELET FIAIHOZ” IS
ELJUSSON! IMÁDKOZZ
A „TIZENKÉT FEJEDELEM”
LESZÁRMAZOTTAIÉRT!**

A Talmud szerint Ruth Orpa testvére volt, ők ketten pedig a moábita Eglon király lányai. Ugyanaz a forrás jegyzi meg, hogy Eglon Báláknak volt a fia. A Szentírás nem nyújt túl sok részletet Eglon életére és jellemére vonatkozóan. Ő volt a király Moáb földjén úgy 1300 évvel Jézus kora előtt. Erkölcsei hanyatlásuk miatt Izrael gyermekei 18 évre Eglon kezébe adták (Bír 3:14). Az Úr megerősítette Eglon trónját (Bír 3:12). Nem tudjuk, milyen ember volt. Más pogány királyokhoz hasonlóan Isten ostorként használta őt is, hogy kigyógyítsa az izraelitákat a bűnből. Az „Ego sum Attila flagellum Dei” (1387) kijelentés a hunok királyára, Attilára utal, akire Európában barbárként tekintettek, akárcsak Dzsingisz kánra vagy Geiserich vandál királyra, akik szintén Isten *barbár ostorai* voltak. Hódító Mehmed szultánt (1453) ugyanúgy „flagellum Dei” melléknévvel illették.

Gondviselésében az Úr elküldi „napkelet fiait”, hogy dorgálják meg „Izrael fiait”. Ha Isten nem használta volna Eglont ostorként népe megbüntetésére, a történelemben senki sem emlékezne erre a köpcös királyra. Életrajzának egyetlen említésre méltó feljegyzése, hogy „igen kövér ember vala” (Bír 3:17). „Nomen est omen” – azaz: „a név maga az ember” –, Eglon nevének jelentése: „kisborjú”. Olyan „kisborjú”, ami túlságosan megnőtt. A zsidó nép vitéz tetteinek feljegyzéseiben egy hízott „borjú” lemészárlásaként jelenik meg a története. Eglon túlsúlya döntő fontosságú volt abban, hogy Ehud el tudott menekülni a tetthelyről.

Ruth tehát visszatérhetett volna királyi nemzetségéhez és családjához, de ő a szegénységet választotta, hogy gondoskodhasson Naomiról, miközben tudatában volt annak, hogy újrarahasodási esélyei a nullához közelítenek. Milyen zsidó férj venne feleségül egy idegen, pogány özvegyet? A hithű zsidók azóta is így imádkoznak reggelente: „Áldalak Téged, világegyetem Alkotója, hogy nem teremtettél sem pogánynak, sem rabszolgának, sem ostobának, sem asszonyoknak!” Micsoda történelem íródott e nőnek köszönhetően, aki végül Krisztus elődei közé soroltatott!

Ruth története néhány fontos tanulsággal szolgál:

1. Elhagyta isteneit, hogy az igaz Istennek szolgálhasson. Egyeseknek nagyon nehéz lemondani akár néhány szóról, véleményről, hát még a vallásukról és az isteneikről! Bizonyos értelemben kijelenthetjük, hogy Ruth az azonosságáról mondott le!

2. Felelősségteljes magatartást tanúsított. Egymaga próbált munkát keresni. Szorgalmát elismerték az emberek. Spórolt, nem pazarolt (ami megmaradt az ebédjéből, azt elvitte az anyósának). „A bölcs asszony építi a maga házát; a bolond pedig önkezével rontja el azt” (Péld 14:1). „Sok leány munkálkodott serénységgel; de te meghaladod mindazokat!” (Péld 31:29).

3. Ruth anyagi jutalomban részesült. Az isteni gondviselés vezette őt a gazdag ember földjére, ahol megkapott mindent ahhoz, hogy kilábaljon a szegénységből

(Ruth 2:1). Társadalmi jutalomban is részesült – Naomi iránti magatartásával jó hírnévre tett szert (Ruth 2:11; 3:10). Ézelmi jutalmat is nyert. Társadalmi helyzete ellenére férjhez ment, és Isten egy gyermekkel ajándékozta meg őt. „Legyen ő a te lelkednek megvidámítója!” – mondták Naominak az asszonyok (Ruth 4:15). Ruth-tal ellentétben, Orpa szépen tudott kedveskedni, másokhoz közel férközni, de ennél többre nem volt képes. A bibliai könyv azzal zárul, hogy Ruth bekerült Dávid leszármazottai, ezzel együtt pedig Jézus felmenői közé. Ruth és Boáz fia, Obed lett Isainak, Dávid édesapjának az apja. Így lett Jézus „Dávid fia”.

Az Úr visszajövetelekor sokan eljönnek Keletről és Nyugatról, hogy egy asztalnál ülhessenek Ábrahámmal, Izsákkal és Jákobbal (Mt 8:11). Vajon a „mennyország fiai” kivetetnek a külső sötétségbe, ahol „lészen sírás és fogcsikorgatás”?

Azt mondják, hogy a fény 500 másodperc alatt jut el a Naptól a Földre. Nyolc percre és húsz másodpercre van szüksége, hogy eljusson hozzánk. Légüres térben 300 000 km/s sebességgel terjed, a Nap és a Föld közötti távolság 150 millió kilométert tesz ki.

De milyen sebességgel terjed a lelki fény? Az „Én vagyok a világ Világossága” kijelentette rólunk, hogy mi vagyunk a világ világossága. Miért vesz fel olyan hosszú időt, néha fényéveket, hogy világosságot árásszunk a körülöttünk élőkre? Isten jellemének szépségét és dicsőségét csak a létigéhez viszonyulva fedezhetjük fel anélkül, hogy egyetlen szót is ejtenénk a „birtokol” ígéről. Ez tűnik ki Isten nevéből is: „VAGYOK AKI VAGYOK” (2Móz 3:13-14); „Én pajzsod vagyok tenéked, a te jutalmad felette igen bőséges” (1Móz 15:1); „Én, az Úr, vagyok a te Istened” (2Móz 20:2); „Én vagyok az életnek ama kenyere” (Jn 6:35); „Én vagyok a világ világossága” (Jn 8:12); „Én vagyok az ajtó” (Jn 10:9); „Én vagyok a jó pásztor” (Jn 10:11); „Én vagyok a feltámadás és az élet” (Jn 11:25); „Én vagyok az út, az igazság és az élet” (Jn 14:6); „Én vagyok az Alfa és az Omega” (Jel 22:13).

Néha egy egész élet sem elég ahhoz, hogy egyetlen lélekbe világosságot árásszunk. Imádkozz, hogy Betlehem Csillagának fénye eljusson „napkelet fiaikhoz” is! Imádkozz a tizenkét fejedelem leszármazottaiért, és légy Izrael hű fia! ■

Dr. **Daniel Nițulescu**, történész, lelkipásztor, Munténiai Egyházterület

1. Vélhetően a mai Jordániáról van szó.
2. Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*, 408. o.
3. A „napkelet fiáról” beszélt dr. Petras Bahadur, a Generál Konferencia Iszlám-kutató Központjának igazgatója 2023. január 10-én, az Adventus Egyetemen tartott értekezleten, melyen a romániai egyházterületekből is részt vettek lelkipásztorok és laikus tagok.
4. Ellen G. White: *Bizonyágtételek*, 2. köt., 133. o.
5. Emilian Niculescu: *Popas la izvoarele de odihnă* (Pantelimon: Viața și Sănătate, 2022), 14. o.

EFORIE SUD-I ÜDÜLŐHÁZ – 2023

A Hetednapi Adventista Egyház Eforie Sud-i üdülőháza (Mihai Viteazu utca 49–51. szám, Konstanca megye) a következő ajánlatokkal várja a pihenni vágyó egyháztagokat és hozzátartozóikat: **öttnapos üdülési turnusok (szállás + napi 3 étkezés [ovo-lakto-vegetáriánus és vegán étrenddel])** korszerű, hús szobás épületben. A szobák kétágyasok, és saját fürdőszobával rendelkeznek.

INFORMÁCIÓK ÉS FOGLALÁS:

A Hetednapi Adventista Egyház Nyugdíjpénztára
Telefon: 0741 123 056

Postacím: str. Erou Iancu Nicolae nr. 38–38A, 077190, Voluntari, Ilfov megye.
E-mail: rezervare.Eforie@adventist.ro

A szolgáltatás ellenértékét az Adventista Nyugdíjpénztár bankszámlájára kell befizetni: **RO70BRDE445SV23727864450** – BRD, a következő megjegyzéssel: „**Plata sejur Eforie Sud + a név**”, vagy közvetlenül a Nyugdíjpénztár kasszájánál (az Unió székhelyén).

TURNUSOK: május 28 – június 2.; június 4–9.; június 11–16.; június 18–23.; június 25–30.; július 2–7.; július 9–14.; július 16–21.; július 23–28.; július 30 – augusztus 4.; augusztus 6–11.; augusztus 13–18.; augusztus 20–25.; augusztus 27 – szeptember 1.

ÁRAK: SZÁLLÁS + 3 ÉTKEZÉS/NAP/FŐ

Felnőttek és 14 év feletti gyermekek	4 és 14 év közötti gyermekek külön matraccal és ágyneművel	Négyéves korig a szolgáltatás ingyenes.
május 160 lej	május 75 lej	
június/ szeptember 190 lej	június/ szeptember 105 lej	
július/ augusztus 240 lej	július/ augusztus 110 lej	

FONTOS!

- ✓ A turnusok vasárnap délután 2 órakor, az ebéddel kezdődnek, és pénteken 10 órakor, a reggeli elfogyasztásával érnek véget.
- ✓ A foglalás (telefonon vagy elektronikus postán) maximum 2 hétig érvényes. Ez idő alatt az üdülés árát a fent említett banki folyószámlára át kell utalni. Ellenkező esetben, legkésőbb egy hónappal a turnus kezdete előtt a foglalást töröljük.
- ✓ Az Adventista Nyugdíjpénztár számlájára befizetett pénzt csak kivételes esetekben fizetjük vissza, a Nyugdíjpénztár Tanácsának a jóváhagyását követően.

SZOVÁTAI ÜDÜLŐHÁZ – 2023

A Hetednapi Adventista Egyház szovátai üdülőháza (Trandafirilor utca 64. szám, Maros megye) **öttnapos üdülési turnusokat kínál (szállást + napi 3 étkezést [ovo-lakto-vegetáriánus és vegán étrenddel])** az egyháztagoknak és hozzátartozóiknak, korszerűsített, 11 szobából álló épületében, ahol minden szoba saját fürdőszobával rendelkezik.

INFORMÁCIÓK ÉS FOGLALÁS:

A Hetednapi Adventista Egyház Nyugdíjpénztára
Telefon: 0756 576 600

Postacím: str. Erou Iancu Nicolae nr. 38–38A, 077190, Voluntari, Ilfov megye
E-mail: rezervare.Sovata@adventist.ro

A szolgáltatás ellenértékét az Adventista Nyugdíjpénztár bankszámlájára kell befizetni: **RO70BRDE445SV23727864450** – BRD, a következő megjegyzéssel: „**Plata sejur Sovata + a név**”, vagy közvetlenül a Nyugdíjpénztár kasszájánál (az Unió székhelyén).

Az üdülőház egész évben a vendégek rendelkezésére áll.

ÁRAK: SZÁLLÁS + 3 ÉTKEZÉS/NAP/FŐ

Felnőttek és 14 év feletti gyermekek:	4 és 14 év közötti gyermekek:	Négyéves korig a szolgáltatás ingyenes.
május–szeptember 180 lej	május–szeptember 100 lej	

FONTOS!

- ✓ A turnusok vasárnap délután 2 órakor, az ebéddel kezdődnek, és pénteken 10 órakor, a reggeli elfogyasztásával érnek véget.
- ✓ A foglalás (telefonon vagy elektronikus postán) maximum 2 hétig érvényes. Ez idő alatt az üdülés árát a fent említett banki folyószámlára át kell utalni. Ellenkező esetben, legkésőbb egy hónappal a turnus kezdete előtt a foglalást töröljük.
- ✓ Az Adventista Nyugdíjpénztár számlájára befizetett pénzt csak kivételes esetekben fizetjük vissza, a Nyugdíjpénztár Tanácsának a jóváhagyását követően.

EGY SZABAD ELÍTÉLT

„Mert a bűn zsoldja halál; az Isten kegyelmi ajándéka pedig örök élet a mi Urunk Krisztus Jézusban” (Róm 6:23)

E bibliaiszöveg alapján immár 12 éve, senkitől sem kényszerítve, szabadidőm néhány óráját a rácsok mögött, az elítéltek között töltöm. Jézus Krisztus szabaddá tett, odaadásból és embertársaim iránti szeretetből teszem mindezt annak bizonyítása végett, hogy az én Istenem a „szeretet Istene”.

Voltam már fogdában, elkülönítő zárkában, rabszállító járműben és börtönpincében, amivel azt kívántam bizonyítani, hogy egy elítélt is lehet szabad Jézus Krisztusban.

Különbőféle programokat szervezünk a fogvatartottak számára, melyek során kiléphetnek a börtön falai közül. Különböző intézményekben, iskolákban, idősotthonokban, múzeumokban tartunk számukra nevelő célzatú előadásokat, elősegítve ezzel a társadalomba való beilleszkedésüket.

A börtönben és a fogvatartottak családjaiért végzett munka során szerzett tapasztalataim kö-

JÉZUS KRISZTUS SZABADDÁ TETT. 12 ÉVE EMBERTÁRSAIM IRÁNTI SZERETETBŐL IDŐT TÖLTÖK AZ ELÍTÉLTEKKEL.

zül szeretnék megosztani veletek egy esetet, amely mélységesen megérintett.

„Segítened kell!” – szólított meg az egyik fogoly, aki rendszeresen részt vett a találkozóinkon. – „Az egyik barátomnak, aki szintén börtönben van, a segítségre van szüksége” – folytatta. Az illetőnek kigyulladt a háza, miközben benn aludt a legkisebb gyermeke. A felesége és a két nagyobbik fia az udvaron tartózkodott. A tűz olyan gyorsan terjedt, hogy az asszony már nem tudott bemenni az ajtón a házba, ezért az ablakon keresztül hozta ki a gyermeket. Nemsokára megérkeztek a tűzoltók is.

Az asszonyt és a gyermekeket a mentősök vették kezelésbe, a tűzoltók pedig megpróbálták menteni, ami még menthető volt. Az oltáshoz nagy mennyiségű vízre volt szükség. December volt, és azon az éjszakán a hőmérő higanyszála -16 fok alá süllyedt, így az átázott falak megrepedeztek.

Vállalva a kihívást, elmentem a helyszínre, hogy felmérjem a család szükségleteit és segítséget nyújtsak. A megrongálódott ház Aranyosgyé-

res és Torda között helyezkedik el. A két kilométeres mellékút csak gyalog járható. Igazi kihívás volt megtenni ezt a távot építőanyagokkal és szerzőkkel felpakolva.

Az első nap kitakarítottuk a házat, kihordtuk a részben vagy teljesen elszenesedett tárgyakat. Az asszony sírt, mert mindene odalett, még a személyazonossági igazolványa és az összes pénze (200 lej) is a lángok martalékává vált.

Elég sok élelmiszer került a romok alá, így néhány nap alatt patkányok vették birtokba a házat. A következő napokban szinte meg sem tudtuk számolni, hány rágcsáló ugrik elő a megégett tárgyak alól.

Ekkor éltem át életem egyik legemlékezetesebb napját. Találtunk egy félig megégett viharKabátot. Meglepetésünkre a tűz nem okozott kárt az oldalzsebében, ahol megtaláltuk a hölgy személyazonossági igazolványát és az összes pénzét. Isten megtiltotta a tűznek, hogy elpusztítsa őket!

A felújítási munkálatokhoz semmilyen támogatási ígéretet nem kaptunk. Egyszerűen hittel vágtunk neki a munkának. Hittük, hogy Isten csodát fog tenni!

Már az első napon érezhettük Isten vezetését, és a szükséges építőanyagokat is mindig időben megkaptuk! A ház teljes felújításra szorult, mert még a falai is megrepedtek.

Voltak napok, amikor 17 önkéntesünk dolgozott együtt a gyülekezet munkaruhába öltözött lelkipásztorával, bemutatva a világnak, hogy magasztos célokért élünk, nemes küldetésre hívatunk el!

Néhány hét elteltével a gyermekek és az édesanya már felújított, bebútorozott, berendezett, jobb életkörülményeket biztosító házat vehetett újra birtokba.

Akit megváltoztat Isten szeretete, nem maradhat emberi természetének állapotában. Arra hívtunk, hogy áldásul szolgáljunk a körülöttünk élőknek!

Örülök, hogy immár 12 éve a Humanitárius BörtönSzolgálat csapatához tartozom. Hálás vagyok a támogatásokért is, amelyek által megvalósíthatjuk az Észak-Erdélyi Egyházterület szociális projektjeit.

Soli Deo Gloria! ■

**AZ ÁLDÁS
VEKTORAI
JANKÓ
ARTHÚR**

Jankó Arthúr, a Humanitárius BörtönSzolgálat Észak-Erdélyi fiókjának igazgatója

MISSZIÓMUNKA EMPÁTIÁVAL (I)

David B. Barrett és James W. Reapsome 1988-ban jelentették meg „A világ evangelizálásának hétszáz tere” (*Seven Hundred Plans to Evangelize the World*) című közös könyvüket. Kezdeményezésük nem volt új keletű, viszont formailag úgy tűnt, hatalmas lépés a globális misszió befejezésének útján. Könyvük célja bemutatni, hogy mennyire függetlenül és elszigetelten dolgoztak a keresztények a Megváltó által ránk bízott missziómunkában, továbbá egy „globális evangelizációs” projekt szükségességére hívja fel a figyelmet, amellyel eleget tehetnénk a Mt 28:19-20 verseiben bemutatott „nagy misszióparancsnak”. A szerzők maguk is annak a munkacsoportnak voltak a tagjai, amelyhez olyan híres evangélisták tartoztak, mint Pat Robertson vagy Billy Graham. A csapat célul tűzte ki, hogy 2000-ig az egész világon hirdette legyen az evangélium (*Global Evangelization Movement*). Attól kezdve, de különösen az utóbbi években, amikor a tömegkommunikációs eszközök és az internet hatalmasat fejlődött, megfigyelhettük, hogy vallásos körökben fokozott érdeklődés mutatkozik azok iránt a programok és projektek iránt, amelyek által befejeződhet az evangélium hirdetésének munkája.

Missziós stratégiánál és projektnél valamivel több

A Krisztus által javasolt globális missziós stratégiákkal és projektekkal kapcsolatban szeretném hinni, hogy ezen a téren a Hetednap Adventista Egyház mindig is az élen járt. Visszaemlékszem a gyermekkoromra, amikor a gyülekezet lelkésze kihelyezett egy hatalmas plakátot, amelyen ez állt: „Aratás '90”. Később tudtam meg, hogy lényegében az 1985-ös Generál Konferencián javasolt világszéles missziós program öt éves ciklusáról van szó.¹ Azóta számos evangelizációs programról hallottam, és a keresztségem, majd a lelkészi szolgálatom kezdete óta én magam is több missziós projektben vettem részt, néhány ezek közül a globális terv része volt. Ne feledjük, hogy a világon elsőként az adventisták szerveztek az egész világra kiterjedő műholdas evangelizációt 1996-ban (az 1995-ös kampány csak Észak-Amerikában volt követhető).²

Az evangelizációs munka személyes kezdeményezésekkel és világszéles projektekkal folytatódik, mivel az evangélium „minden nemzetségnek és ágazatnak, és nyelvnek és népnek” (Jel 14:6) történő hirdetése egyházunk legfontosabb feladata. Viszont ha meg kellene említenünk a missziós projektek egyetlen közös nevezőjét, nem biztos, hogy egy egyedi projektre, alkalmazásra,

„csoda-evangélistára” vagy „mágikus” módszerre kellene összpontosítanunk, hanem inkább arra a „hozzávalóra”, ami bármely missziós kezdeményezésnek tekintélyt kölcsönöz, és hozzájárul ahhoz, hogy az emberek valóban megismerjék az Üdvözítőt. Itt nem a teológiai tartalomra, az alkalmazott stratégiára vagy a projekt típusára (nevelés, egészség, szociális gondozás, stb.) gondolok, hanem egy olyan kapcsolatteremtő rendszerre, amelyet minden missziós kezdeményezésnek meg kellene valósítania. Foglalkoztat az a paranyelvezet vagy metaüzenet, amit minden evangelizációs projektnek tartalmaznia kell. Tegyük fel a következő kérdéseket: Milyen összképet alkotnak magukban a jó hír terjesztőiről azok, akik megkapják az evangélium üzenetét? Milyen a megítélése a missziós projektek megvalósítóinak? Lelki szempontból hitelesek-e a munkálkodó személyek? Milyen lelkületet (ethoszt) közvetítenek? Milyen mértékben azonosulnak azzal, aki elküldte őket erre a munkára? Jelen van-e Jézus a tevékenységükben?

Talán arra gondoltok, hogy a „hozzávaló”, ami egyetlen missziós projektből sem hiányozhat, a szeretet, vagy a „Szentlélek”, a mennyei Közbenjáró, aki által be fog feje-

zódni a „késői eső” idején végzett munka. Való igaz, hogy az Üdvözítő megváltási tervét is a szeretet motiválta, hiszen Isten műve nem erővel, sem hatalommal, hanem az Isten Lelkével fog megvalósulni (Zak 4:6). Csakhogy a Megváltó életében ez a szeretet nagyon sokféleképpen nyilvánult meg, és ezzel szinte ellenállhatatlan vonzalmat ébresztett az emberek lelkében (Jn 12:32). A Szentlélek jelenléte is az isteni gyümölcsök megnyilvánulása által vált láthatóvá (Gal 5:22-23). Érdekes lenne felsorolni ezeket a tulajdonságokat, de főleg megtanulni, hogyan kellene jelen lenniük azok életében, akik az Úr által ránk bízott missziómunkát végzik. Ebben a cikkben csupán a Megváltó életét is jellemző egyik magatartásra térünk ki, ami elengedhetetlen a missziómunkában: az együttérzésre. Tulajdonképpen, ahogy látni fogjuk, az együttérzés a különböző kognitív, tapasztalati és magatartásbeli mechanizmusok összességét jelenti.

Az empátia rövid bemutatása³

Mielőtt megvizsgáljuk, hogyan játszott szerepet az együttérzés a Megváltó munkásságában, megpróbáljuk tömören megfogalmazni ennek az érzelmi képességnek a meghatározását, mely a legtöbb esetben az evangélium üzenete elfogadásának vagy visszautasításának kontextusában valósul meg. Az empátia fogalmát az orvoslásba bevezető Carl Rogers (1902–1987) szerint az együttérzés folytán az ember képes „hajszálpontosan érzékelni a másik ember átéléseit, annak összes érzelmi velejárójával és azok jelentőségeivel együtt úgy, *mintha* ő maga lenne az érintett személy, de anélkül, hogy szem elől tévesztené a *minthát* mint körülményt.”⁴ Más szóval, képes vagy úgy kapcsolatot teremteni, hogy kellőképpen megérthess egy vagy több személyt, sikerül rátapintanod az érzéseikre és az átéléseikre még akkor is, ha azok nem lettek határozottan kifejezve, de mindez idő alatt végig önmagad maradsz (főleg az Istennel való kapcsolatodban), hogy hatékonyan segíthess. Ezt az elvet már Krisztus is határozottan kijelentette, amikor a Tízparancsolatot két leegyszerűsített parancsban fogalmazta meg (Mk 12:30-31).⁵

Amikor egy kapcsolatban jelen van az együttérzés, elkezdődik a kommunikáció, megteremtődik a bizalmi kapcsolat, és megnyílnak a közeledés vagy a szükséges megoldások azonosításának útjai. Az empátiát nem szabad összetéveszteni a szimpátiával: amikor szimpátiát táplálunk valaki vagy valami iránt, a személyes érzelmeinkből indulunk ki, azt választjuk, ami tetszik, vagy ami illik a lelkünkhöz, viszont amikor empátiát érzünk valaki iránt, elsősorban az illető érzelmeit, szükségleteit és személyes tapasztalatait tartjuk szem előtt. Az empátia akkor valósul meg, amikor inkább az foglalkoztat, hogyan értsük meg a másik embert, mint az, hogy bennünket értsenek meg. Így tett Megváltónk is: „...emberekhez hasonlóvá lévén” (Fil 2:7), vagy Pál apostol: „A zsi-

dóknak zsidóvá lettem...” (1Kor 9:19-23) – hogy csak két példát említsék.

Az empátia tehát a legerőteljesebb érv mellett, hogy a legfontosabb dolgokat nem mondani, hanem érezni kell. Következésképpen kijelenthetjük, hogy a missziómunkában a Megváltó példája alapján alkalmazott empátia a következőket jelenti: „Az az indulat legyen bennetek, mely volt a Krisztus Jézusban” (Fil 2:5), „könyörületességre indula” (Mt 9:36), vagyis törődött az emberekkel, de főleg „zörgetett” (Jel 3:20), vagyis közeledett, kezdeményezett.

Együttérzés Krisztus szolgálatában

Munkássága kezdetén Krisztus felvállalta az Úr Felkentjének profetikus küldetését: „... hogy a szegényeknek az evangéliumot hirdessem, elküldött, hogy a töredelmes szívűeket meggyógyítsam, hogy a foglyoknak szabadulást hirdessek és a vakok szemeinek megnyílását, hogy szabadon bocsássam a lesújtottakat” (Lk 4:18; Ézs 61:1). Programjának alapját az együtt érző szeretet képezte. Valószínűleg az evangéliumokban nincs is a Lk 15. fejezetéhez fogható igeszakasz vagy fejezet, amely meggyőzőbben mutatná be azt az együttérzést, amivel Isten az elveszetteket keresi, és várja, hogy gyógyulást keresve hazatérjenek. Krisztus szolgálatában számos erre vonatkozó bizonyítékot találunk, és azon tanúbizonysága, amit az apostolaink tett – „maga az Atya szeret titeket” (Jn 16:27) – ismételtlen igazolja, hogy Jézus Krisztus küldetésének középpontjában a gyógyító kapcsolattartás állt.

A Lk 15. fejezetében leírt három példázatban megmutatkozik az elveszett „tárgy” iránti együttérzés. Az aszszony szenvedélyesen keresi az elveszett drachmát, az elveszett juhát kereső pásztor teljes odaadást tanúsít, noha az akolban van még 99 juha, a fiát váró édesapa pedig nagy türelemről tesz bizonyosságot, utána pedig ünnepi fogadtatásban részesíti fiát, és visszahelyezi korábbi jogaiba.⁶

Küldetése végzése közben a Megváltó mindenféle emberrel igyekezett kapcsolatot teremteni, kezdve a lelki előjáróktól vagy polgári vezetőktől, akinek a legtöbbje úgy gondolta, hogy nincs szüksége a megbocsátásra, egészen az egyszerű emberekig, a hírhedt bűnösökig vagy haszonlesőkig, akik a Vele való kapcsolatban látták a gyógyulást, a bűnbocsánatot vagy a béke egyetlen lehetőségét.

A Megváltó minden cselekedete az együttérzés jelét hordozta magában. Ez még akkor is így volt, amikor „kötélből ostort csinált” (Jn 2:15); a farizeusokat „mérgező kigyók fajzatainak” (Mt 12:34) nevezte; figyelmeztette

AZ ÖNZETLENSÉG DINAMIKÁJA EMANUEL SALAGEAN

**MEG KELL ÉRTENÜNK MÁSOK
ÉRZÉSEIT, MÉG AKKOR
IS, HA EZEK AZ ÉRZÉSEK
NEM NYILVÁNULNAK MEG
KIFEJEZETT MÓDON.**

őket („Jaj néktek!” [Mt 32:13-26]); vagy amikor Júdásnak kijelentette, hogy „a rókáknak barlangjuk van” (Mt 8:20), Péternek pedig: „Távozz tőlem, Sátán!” (Mt 16:23). A Megváltó empátiája ezekben az esetekben lényegében olyan törődésben ismerszik meg, ami kész akár szélsőségesnek tűnő szavakra és tettekre is, viszont pedagógiai gondoskodás és szándék áll mögötte. Nyilvánvaló, hogy Krisztus mindig azt a módszert alkalmazta, amelyet Ellen G. White is határozottan bemutat, s amely képes biztosítani a missziómunka sikerét: „A Megváltó az emberek között járt, mint aki a javukat akarja. Együttérzést tanúsított, szolgálatával megadta azt, amire szükségük volt, és elnyerte a bizalmukat. Azután így szólt: »Kövessetek engem!»”⁷

Sőt mi több, amikor „szokatlan dolgok” végzésére bátorította tanítványait, olyan példákat említett, amelyek vitathatatlanul a munkálkodó empátiára utalnak. Még ha kritizálnia is kellett, a legtöbb esetben pozitív példákat hozott fel, nem emlegetett „légből kapott”, különböző személyek által hangoztatott projekteket (noha ismerete az emberek gondolatait), továbbá pedig azokat az üzeneteket, amelyek bántóak vagy sértőek lettek volna, csak különleges helyzetekre tartogatta. Krisztus számára az együttérzés szabályt és nemcsak kivételt képezett, még ha ellenállással vagy elutasítással is szembesült. Ezért bátorította követőit: „Szeressétek ellenségeiteket, áldjátok azokat, akik titeket átkoznak, jót tegyetek azokkal, akik titeket gyűlölnék, és imádkozzatok azokért, akik háborgatnak és kergetnek titeket” (Mt 5:44). A tanítványok nem csupán követék Jézus e magatartását, hanem ők maguk is javasolták ezt az embereknek (Róm 12:14).

Krisztus kijelentette, hogy a „törvény és a próféták” (Mt 7:12) alapját az „arany szabály”, azaz a dinamikus empátia képezi. Olyasfajta empátia ez, amely nem csupán megtanít elkerülni mindazt, ami rosszat tenne embertársadnak (vagyis ami neked nem tetszik, azt ne tedd másokkal sem, vagy „passzív” együttérzést tanúsítva), hanem amely révén „az embertársad cipőjében járva” cselekszel, az ő javát tartva szem előtt.

A Megváltó figyelmeztetett, hogy mielőtt jót cselekszünk, fontos vigyáznunk arra, hogy ne okozunk kárt. A végső megmérettetés nem az alapján lesz elvégezve, hogy mennyi rosszat nem tettünk meg, hanem az alapján, hogy milyen mértékben gyakoroltunk empátiát és válaszoltunk a körülöttünk élők szükségleteire (Mt 28:31-46).

Aki igazán megtért, igyekszik elkerülni az irgalmatlan szolga hibáját (Mt 18:23-35), és az Üdvözítő példáját követi. Ezért, „ha felismered, hogy bűnös vagy, és tudod, hogy téged is csak mennyei Atyád szeretete mentett meg, akkor mélységesen szánod a bűnben szenvedőket. Többé

nem leszel irigy és gáncsoskodó a bűnbánat láttán. Amikor az önzés jege leolvad a szivedről, éppúgy fogsz érezni, mint Isten; osztozol az elveszettek megmentésén érzett örömeiben.”⁸ Az igazi empátia tehát nem saját erőfeszítéseink, hanem az isteni beavatkozás eredménye, mivel mi, emberek elsősorban saját érdekeinket és jólétünket tartjuk szem előtt. Isten megszentelő kegyelmének és irgalmának elfogadása által azonban megnyílnak a szemeink, és Krisztus példájára és a Prófétaság Lelke buzdítására észrevesszük mások szenvedéseit és szükségleteit. ■

(Folytatás a következő számban)

Emanuel Sälägean, lelkipásztor, az Adventus Egyetem kommunikációért és közkapcsolatokért felelős igazgatója

AZ EMPÁTIA NEM A MI IGYEKEZÉSÜNK, HANEM AZ ISTENI BEAVATKOZÁS EREDMÉNYE, MIVEL MI, ÖNZŐ LÉNYEK, ELSŐSORBAN MAGUNKKAL VAGYUNK ELFOGLALVA.

1. <https://www.ministrymagazine.org/archive/1990/12/harvest-90-everyones-victory>
2. <https://www.ministrymagazine.org/archive/1995/06/net-95-results-of-the-spirit>
3. Az empátiáról további információkat találunk a következő írásokban: „Lenny Luchetti: *Preaching with Empathy: Crafting Sermons in a Callous Culture*, Abingdon Press, Nashville, 2018. Joseph Redfield Palmisano: *Beyond the Walls. Abraham Joshua Heschel and Edith Stein on the Significance of Empathy for Jewish-Christian Dialogue*, Oxford University Press, New York, 2012. Karl F. Morrison: „I am You.” *The Hermeneutics of Empathy in Western Literature, Theology and Art*, Princeton University Press, Princeton, 1988. Lou Agosta: *Empathy in the Context of Philosophy*, Palgrave Macmillan, New York, 2010. Karla McLaren: *The Art of Empathy. A complete Guide to Live's Most Essential Skills*, Sounds True, Colorado, 2013. Tracy Wilde, *Finding the Lost Art of Empathy: Connecting Human to Human in a Disconnected World*, Howard Books, New York, 2017. Karsten R. Stueber: *Rediscovering Empathy*, The MIT Press, Cambridge, 2006. Maia Szalavitz, Bruce D. Perry: *Born for Love: Why Empathy Is Essential and Endangered*, HarperCollins Publishers, New York, 2010.
4. Carl Rogers: *A Way of Being*, Houghton Mifflin Harcourt, 1995, 158. o.
5. Fontos megjegyeznünk, hogy Krisztus itt a szeretet három célirányára utal: Istenre, önmagunkra és az embertársunkra. Éppen ezért a szeretet ebben a hármas egyensúlyban kell, hogy megnyilvánuljon, mivel az Isten iránti szeretet, amely szem előtt téveszti az egyént önmagát és az embertársat, fanatizmushoz és öncsonkításhoz vezethet. Önmagunk szeretete, mely hatályon kívül helyezi Isten és az embertársak iránti szeretetet, nárciszizmushoz és hedonizmushoz vezet. Ami pedig kizárólag az embertársak iránti szeretetet illeti, mely nem tartja szem előtt Istent vagy az egyént önmagát, kimerítő lehet, és magában hordozza a veszélyt, hogy a haszonélvező személyek visszaéljenek a helyzetükkel. Az igazi empátia tehát akkor valósul meg, amikor helyesen értelmezzük a hárompólusú szeretet eme isteni elvét.
6. „Az elveszett juhról, az elveszett pénzdarabról és a tékozló fiúról szóló példázat világosan elénk tárja Isten könyörülő szeretetét a tévelygőkről. Bár elfordultak Istentől, mégsem hagyja őket magukra nyomorult állapotukban. Az Úr végtelenül szereti és szánja mindazokat, akiket a ravasz ellenség megkísértett” – Ellen G. White: *Krisztus példázatai*, 198. o.
7. Ellen G. White: *A nagy Orvos lábnyomán*, 143. o.
8. Ellen G. White: *Krisztus példázatai*, 210. o.

EVANGÉLIUM A GÁBOROKNAK

Küldetéséről beszélve, az Úr Jézus így fogalmazott: „Mert azért jött az Emberfia, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett” (Luk. 19:10). Távozásakor a küldetés teljesítését a tanítványokra, az egyházára bízta. A Hetednapos Adventista Egyház azonosul Jelenések 14:6 angyalával, és felvállalja ennek küldetését, hogy a „föld lakóinak hirdesse az evangéliumot, minden nemzetségnek és ágazatnak, nyelvnek és népnek”. Sajnos, minden nemzetben sok az „elveszett” ember. A Krisztus általi üdvözítés jó híre mindenkire vonatkozik! A gábor cigányokra is!

Kik a gáborok? A gábor cigányok, vagy kalapos gáborok, röviden gáborok, főleg Erdélyben honos cigányok. A nagy bajszú férfiak széles karimájú fekete kalapot viselnek, a nők színes népviseletbe öltöznek. Egyes leírások „erdélyi fehér, magyar cigányok”-ként emlegetik őket. Nem szándékom részletekbe bocsátkozni a történelmükkel, eredetükkel, identitásukkal, szokásaikkal kapcsolatosan. Isten kegyelméből közelről ismerem őket. Számomra ők is Isten teremtményei, szerethető emberek, akikért az Úr Jézus életét adta, és őket is üdvözíteni akarja. Mi, akik megismertük az Urat, nemzeti hovatartozástól függetlenül adósai vagyunk, hogy az evangéliumból merített szeretet által a gáborokat is Krisztushoz vonzzuk.

Mi a kapcsolat a gáborok és az Adventista Egyház között? Az 1960-as évek elején kezdett gyökeret verni az advent hit a gáborok között. A régiék elmondása szerint az első gábor adventista Rostás Pista volt, akit Moldován János lelképásztor keresztelt meg a marosvásárhelyi „A” gyülekezetben. Amikor kapcsolatba lépett az adventista egyházzal, Pista bácsi (így szólítottam, amikor a lelkésze voltam) még nem tudott olvasni. A bizottság kérésére, a keresztesség alkalmáig megtanult Bibliát, szombatiskolai leckét olvasni.

A gáborok közötti munka fokozatosan fejlődött, s a döntésre vezető

Szentlélek befolyása eredményeként a mustármagból lombos fa lett. Az evangélium megváltoztatta az életüket. Képviselőik szerint ma már a gáborok jelentős hányada az Adventista Egyház tagja. Többségük a marosvásárhelyi és környékbeli imaházakat látogatja, de az ország különböző gyülekezeteiben is megtalálhatók, sőt a magyarországi és szomszédos országok adventista közösségeiben is. Hála Istennek, Övé a dicsőség! Isten hozott titeket, s a többieket is várjuk!

Marosvásárhelyen hat adventista gyülekezet van. Ezek közül a legfiatalabb a „Reménység” nevet viselő gábor gyülekezet, amelyet 2022 februárjában szerveztek, és 96 tagja van. Jelenleg az Aurel Filimon utcai imaházban gyülekeznek, de a Dél-erdélyi Egyházterület, az Unió és a Generál Konferencia támogatásával új imaház épül számukra a Dezrobirui utcában, ahol már sikerült egy alkalmas telket vásárolni. Jelenleg folyamatban van az építkezési engedély megszerzése.

A marosvásárhelyi „Reménység” gyülekezet január 27–29 között evangelizációs hétvégét szervezett „Határtalan hűség” címmel, amelyet Balla Loránd lelképásztor, az Unió Etnikai Csoportok Osztályának igazgatója tartott. Az estéknenti látogatók átlagszáma 230 személy volt, amelyből 30-40 nem-adventista. Az ének-szolgálatot a gyülekezet vegyeskórusa, a „Reménység a Gáboroknak” férfikar, valamint Vili Dulă és Diana Rad szólisták biztosították. Az előadások a tagokat Isten iránti határtalan hűségre, a vendégeket Krisztus melletti feltétlen döntésre buzdították.

Tegye Isten eredményessé az evangélium hirdetését minden nép között, és szenvedésének gyümölcsei az Üdvözítő dicsőségét szolgálják! ■

Szász Ernő, nyugdíjas lelképásztor, az Élet és Egészség Kiadó magyar szerkesztőségének koordinátora

A POGÁNY KIRÁLYOK TIPOLOGIÁJA: NABUKODONOSZOR

ADániel és Jézus, illetve a három ifjú és a Magasságos szentjei közötti tipológiai összefüggésről előző tanulmányaimban írtam.¹ Jelen értekezésemben a pogány királyok tipológiáját térképezem fel. Pontosabban meg fogom vizsgálni, hogy a Dániel könyvének narratív szakaszaiban feltűnő királyok alakjai miként bizonyulnak a profetikus szakaszban megjelenő eszkatológiai entitások prototípusainak. Amint látni fogjuk, a pogány királyok profiljai a jó és a rossz tipológiáját valósítják meg.

Dániel könyvének történelmi szakaszában három király neve van megemlítve: Nabukodonozor, Belsazar és a méd Dárius (vagy Círus).² Uralkodásuk az idő tengelyén, illetve az ehhez társuló történelmi események specifikus történetírói érdeklődést tesznek indokolttá: a hangsúly a fogság éveinek kezdetén és végén történt eseményeken nyugszik.

Az első négy szakasz a Nabukodonozor király uralkodása alatt történt eseményeket írja le (Dániel 1–4). Ezek közül három meggyőző támpontokat kínál fel arra vonatkozóan, hogy az említett események az uralkodás kezdeti időszakában történtek. Az első fejezet Jojakim, Júda királya uralkodásának harmadik évéhez köti a cselekményt (Dániel 1:1). A párhuzamos jeremiási beszámoló szerint ez az év egybeesik Nabukodonozor uralkodásának első évével. Trónra kerülésének évében következett be Jeruzsálem ostroma. Dániel 2 a megtörtént eseményeket Nabukodonozor uralkodásának második évére teszi (Dániel 2:1). A harmadik szakasz – habár nem tartalmaz konkrét kronológiai támpontokat – közvetett módon utal az események idejére. A kontextusban az olvasó könnyen észreveheti, hogy a Dura mezőn felállított aranszobor a király válasza az Istentől kapott látomásban szereplő, több fémből készült szoborra. Az egy tömbből álló aranszobor felállítása a király leplezetlen, Isten tervével szembeni egyet nem értését fejezi ki, amely tervben több birodalom egymást követő uralkodása szerepelt. Nabukodonozor ezáltal kifejezte törekvését, vagy éppen igényét, hogy Babilon mindörökké a föld uralkodó hatalma maradjon.³ Dániel 4 ugyanannak a királynak az uralkodása alatt történt eseményeket meséli el, de ebből a szövegszakaszból is hiányzik az időrendi referencia. A legvalószínűbb az, hogy a hiány oka a szándék, miszerint az előző eseménnyel való tematikus

kapcsolatok részesüljenek előnyben, nem pedig a történelmi relációk.

Az állatiasodáshoz vezető út

Nabukodonozor alakja uralja a könyv első négy szakaszát. Habár mindenik szövegnek saját intrikája van, mégis megfigyelhető egy globális bonyodalom, amely összeköti őket. Aktuális elhelyezkedésüket tekintve a szövegek egy pogány király megtérésének érdekes történetét mutatják be. A kiindulópont a király tapasztalatában a bevezető szakaszban kirajzolódó szigorú, intoleráns lelkület. A király elnyomóként van bemutatva. Nemcsak hogy ostromolja Jeruzsálemet és hadifoglyokat visz magával, hanem Babilonba helyezi át – az ő isteneinek házába – a templomi edények egy részét. Továbbá a királyi udvarban kiképzendőkre vonatkozó szigorú rendelkezések elfojtották a lelkiismereti szabadságot. Gondviselészerűen és annak dacára, hogy mit rendelt el a király, a zsidó fiataloknak sikerül kitartaniuk az elveik mellett.

A jó benyomás, amit Dániel és a három ifjú a királyra gyakorolt, nem tartott sokáig. Röviddel azután, hogy befogadták őket a királyi udvar elitjébe, a király Babilon bölcseivel szembeni agresszivitása aggasztó méreteket öltött. Személyválogatás nélkül megparancsolta az összes bölcs kivégzését. Ez az az intrika, amely köré a második diskurzus felépül. Dániel és a barátai végül lecsillapították a király haragját: elmondták, majd megfejtették az álmát. Az epizód egy vallomással ér véget. A király elismerte, hogy Dániel Istene képes feltárni a jövő titkait, ezért kijelentette: „Bizonytalán a ti Istenetek az isteneknek Istene, és a királyoknak ura és a titkok megjelentője, hogy te is megjelentetted ezt a titkot” (Dán 2:47).

Az álom bemutatása okozta mély benyomás nem idézett elő változást a király életében. Ellenkezőleg, a király alakja által uralt harmadik szakasz intrikája az Isten történelemmel kapcsolatos tervével szembeni egyet nem értés (lásd fentebb). A három ifjú nem hajolt meg az arany állókép előtt, amire a király túlzott érzésszákkal reagált: megparancsolta az égő tüzeskemencébe vetésüket. A leírás kolosszális meglepetéssel ér véget: a tűz nem jelentett veszélyt a három zsidó ifjú életére, mivel a tűzbe egy isteni lény is belépett. A királyt lenyűgözte ez a fordulat, és ehhez mértén reagált. Elismerte, hogy nincs még egy

olyan isten, aki úgy képes megszabadítani, mint a zsidók Istene. Mi több, felvette Őt az istenek lajstromába, és rendeletbe foglalta, hogy „minden nép, nemzetség és nyelv, amely káromlást mond Sidrák, Misák és Abed-négó Istene ellen, darabokra tépessék” (Dán 3:29).

Az utolsó rész, amelynek középpontjában Nabukodonozor áll, a személyének szánt szekció globális intrikájának csúcspontját képezi (Dániel 4). A király egy gigantikus fáról álmodik, amelyet kivágnak. Tudatosan benne, hogy ez a fa őt jelképezi, és szerencsétlen sorsa lesz. A próféta kéri őt, hogy vessen véget bűnös életének, mert így talán meghosszabbodhat a jóléte. A király nem hallgatott a figyelmeztetésre, és rövid időn belül állatok szintjére süllyedt le. Az udvari tisztségviselők elhagyták, állati kinézete lett, karmai lettek, megnőtt a haja, stb. Az epizód az irodalmi értelmezésen túl figuratív megközelítésre szólít. Az állatiasodás az Isten nélkül vagy Isten ellen élt élet jelképévé válik. Nabukodonozor feleszmélése az isteni tekintély elismerésével kezdődik el. Csak akkor nyerhette vissza szellemi képességeit és foglalhatta el ismét a helyét az emberek között.

Az állatiasodás és a humanizáció motívumának jelentősége

A Nabukodonozornak dedikált szövegek feltárják belső átalakulásait. Ha kezdetben a cselekedetei és a döntései intoleranciáról árulkodtak, a későbbiekben meghajol Dániel előtt, áldozatot mutat be előtte, elismerve a zsidó rabok Isteneének titokfejtő képességét. A harmadik szakasz végén a király elismeri a három zsidó ifjú Isteneének legitimitását, Őt illetően is érvényesnek kiáltja ki a többi istenre vonatkozó protokollt, ettől kezdve a zsidók Istene is tiszteletet illette meg. Feleszmélését követően Nabukodonozor személyét újfent fény övezi. Felhagy az erőszakos gesztusokkal és cselekedetekkel, sőt, alázatos, engedelmes lelkületéről tesz bizonyosságot, elismerve, hogy a zsidó hadifoglyok Istene az igazi Isten, aki királyokat dönt meg, és új birodalmakat alapít.

Az állatiasodás és a humanizáció folyamata tipológiai szempontból azokat szemlélteti, akik jóllehet nem rendelkeznek a választott nép különleges ismereteivel, mégis úgy döntenek, hogy együtt munkálkodnak Istennel a történelem eseményeinek alakításában. A hatalom részegítő állapotából való feleszmélés egyenértékű a megtéréssel, az abszolút tekintélyű Istenhez való visszatéréssel. Nem véletlenül része a profetikus szakasznak Nabukodonozor tapasztalata. Dániel 7:4-ben az első, Babilont jelképező fenevad egy szárnyas oroszlán, amely átalakuláson megy keresztül: „Szárnyai kitéptek és felemelték a földről, és mint valami ember, lábra állították és emberi szív adaték néki”. Az emberi vonások mellett egy másik szempont is hangsúlyozza az átalakulás hitelességét. A deformált fenevad nemcsak hogy elhagyta állati vonásait, és emberi tulajdonságokat vett fel, hanem „emberi szív is adatott néki”.⁴

Dániel 7. fejezete diskurzusának elején a motívum egy hamis állatiasodásos-humanizációs folyamatnak állít elentétet. A szakasz végén egy új entitás jelenik meg, a „kis szarv”, amely az utolsó, az összes közül legdeformáltabb fenevadból nő ki, amelynek „emberszemekhez hasonló szemei vannak ebben a szarvban, és nagyokat szóló szája” (8. vers). A leírás Nabukodonozor változás előtti tapasztalatára utal, amikor is funkcionális szempontból még az emberek közé volt sorolható, természetében azonban állati tulajdonságokat tükrözött. Az utolsó entitás a történelem végén tűnik fel, és felsőbbrendű ösztönöket fitogtat, ismereteivel („szemek”) és humanista retorikával („nagyokat szóló száj”) dicsekszik. Mindezek ellenére vadállati ösztönei, amelyeket az anyafenevadtól örökölt, megmaradnak („fal”, „zúz”, [a maradékot] „lábaival tapossa”). A prófécia figyelmeztet: az új eszkatológiai entitás megjelent a történelemben, és hadba szállt a szentekkel, „és legyőzte őket” (21. vers).

Belszár tipológiájának is hasonló szerepe van, és pedig: szemlélteti a kis szarv istenkáromló jellemét. Ezzel azonban egy következő cikk keretében fogunk foglalkozni. ■

ESZKATOLÓGIAI ENTITÁSOK DANIEL OLARIU

AZ UTOLSÓ ENTITÁS A TÖRTÉNELEM VÉGÉN TŰNIK FEL, ÉS FELSŐBBRENDŰ ÖSZTÖNÖKET FITOGTAT, ISMERETEIVEL („SZEMEK”) ÉS HUMANISTA RETORIKÁVAL („NAGYOKAT SZÓLÓ SZÁJ”) DICSEKSZIK.

Dr. **Daniel Olariu**, lelkipásztor, a Friedensau Adventista Teológia Ótestamentum tanára

1. Lásd Daniel Olariu: „Dániel apokalipszisének értelmezési elvei: Tipológia (I)”, *Adventszemle*, 2021. november; „A Dániel és Jézus közötti tipológiai kapcsolat”, *Adventszemle*, 2022. május.

2. A méd Dárius azonossága az egyik legvitatottabb történelmi kérdés Dániel könyvében. Személye három narratív kontextusban van megemlítve: (1) Babilon bukása és a város médo-perzsák általi elfoglalása (Dán 5:31–6:28); Dániel 9 profetikus szövegének bevezetője (1. vers); (3) Dániel 10:1–12:4 diskurzusának első része (vö. 11:1). Amint erről már írtam, a méd Dárius a legnagyobb valószínűség szerint Círus király volt (Daniel Olariu: „A kinyilatkoztatás irodalmi módszere Dániel próféta könyvében”, 2019. december). Ez a téma új tudományos értekezések tárgyát képezte: Olariu Daniel: „Reimagining Daniel 9–12 as One Literary Unit”. A tanulmányt a Bibliai Irodalmi Társaság éves gyűlésén adtam elő Denverben, 2022. november 22-én. „Daniel 11:1: A New Solution to an Old Problem” c. munkámat ugyancsak a Bibliai Irodalmi Társaság egyik virtuális találkozásán adtam elő 2020. december 7-én.

3. Az a legvalószínűbb, hogy az álomnak és az aranyoszobor felállításának az időpontja között viszonylag kevés idő telt el. Az álom még elevenen élt az udvartartás képviselőinek emlékezetében.

4. A szív megváltozásának motívuma az Ótestamentumban egyenértékű az elme megváltozásának motívumával az Újszövetségben. Mindkettő a megtérés valóságát jelenti.

SZEBB AZ EMBER FIAINÁL

„Szebb, szebb vagy az ember fiainál, kedvesség ömledzik ajkaidon, azért áldott meg az Isten örökké” (Zsolt 45:3)

A többi, Krisztusról szóló zsoltárhoz hasonlóan ez a messianisztikus zsoltár is különleges módon próbálja kiemelni az Ember Fiának egyediségét: „Szebb, szebb vagy az ember fiainál.”

Mivel a zsoltáríró a legszebbnek látja a testet öltött Üdvözítőt, az Ember Fiát, feltehetjük a kérdést: mi készítette őt arra, hogy Jézust ennyire egyedinek, senkihez sem foghatónak nevezze?

A zsoltár 8. verse már átfogóbb képet tár elénk: „Szereted az igazságot, gyűlölöd a gonoszságot, azért kent fel Isten, a te Istened öröm olajával társaid fölé.” De mi az, ami Krisztus istenségét különleges és meghatározó módon jellemzi? 2Móz 3:5 versében a következő kijelentést találjuk: „... oldd le a te saruidat a lábaidról; mert a hely, amelyen állsz, szent föld.” Nyilvánvaló, hogy Isten egyik sajátossága a szentség, és bár Jézus emberi testet öltött, földi életének minden pillanatában ez a szentség mutatkozott meg.

A csodálatos halfogást követően Péter felkavaró valómást tett: „Eredj el én tőlem, mert én bűnös ember vagyok, Uram!” (Lk 5:8). Mi készítette arra a tanítványt, hogy a csoda után megvallja bűnös voltát? Azokban a pillanatokban minden bizonnyal az Úr szentsége hatott rá.

Krisztus volt a „szebb az ember fiainál” – Ő volt a testet öltött Ige. Ma ugyanaz a szentség tárul elénk a kinyilatkoztatott Igében, ami az igazi tanítványokból ugyanolyan tiszteletet vált ki. „A Szentírást soha ne idézzük tréfából, és ne használjuk fel humoros mondásokra!”¹

A világon egyetlen könyvet sem gyűlöltek és gyaláztak annyira, mint a Szentírást. Vajon miért? Azért, mert kinyilatkoztatja Krisztust, a bűnösök Megváltóját, és lerántja a leplet Sátánról, aki már a mennyben gyűlölte Jézust, és ma is gyűlöli Őt és követőit.

Sátán egyik célkitűzése gyalázzal illetni a Felkentet, a Máriától született Szentet, Isten Fiát (Lk 1:35). Azt akarja elérni, hogy az emberek ne lássák Őt úgy, mint aki „szebb az ember fiainál”. „Ezek a szavak nem emberi lényre vonatkoznak, hanem a mindenható Isten Fiára.”²

A Szentírás bemutat egy elvet a szentségre vonatkozóan, amit Agg 2:11-13 verseiben találunk, s amelyet a következőképpen foglalhatunk össze: ami tisztátalan, az tisztátalanná tesz. Az asszonytól Születettről olvassuk:

„A Szentlélek száll te reád, és a Magasságosnak ereje árnyékoz meg téged; azért ami születik is, szentnek hivatik, Isten Fiának” (Lk 1:35).

Jézussal ellentétben egyik elődje, Dávid emberi nyelvezettel mondja magáról: „Ímé én vétékben fogantattam, és bűnben melengetett engem az anyám” (Zsolt 51:7). Dávid összes leszármazottja ugyanezzel a bűnös természettel, a rosszra való hajlammal született. Kivételt csak a Szentnek született Ember Jézus jelentett, és ezzel érvényt szerzett az Aggeus próféta által kijelentett elvnek. Mi, emberek soha, még az örökkévalóságban sem fogjuk tudni megérteni a Fiú testet öltését, annyit azonban elfogadhatunk – az említett elv alapján –, hogy az istenség nem keveredhet az örökölt bűnnel, mint Dávid esetében.

„Krisztus megalázta magát, amikor az emberi természetet annak elbukott állapotában öltötte magára, viszont nem vette magára a bűnt is.”³ „Bár az ember természetét bukott állapotában öltötte magára, a legkevésbé sem vett részt az ember bűnében.”⁴ A Szentírásban is hasonló kijelentéseket találunk: „Szolgai formát vévén föl, embelekhez hasonlóvá lévén” (Fil 2:7); „az Isten az ő Fiát elbocsátván bűn testének hasonlatosságában és a bűnért, kárhoztatá a bűnt a testben” (Róm 8:3).

Ezen igazságok alapján nem is olyan nehéz felismerni azt a hatalmas különbséget, ami a testet öltött Fiú és a bűnös emberek között húzódik, és megállapíthatjuk, hogy az „emberekhez hasonlóvá lévén”, vagy a „bűn testének hasonlatosságában” kifejezések sem azt jelentik, hogy Jézus természete azonos volt a mi emberi természetünkkel.

De mi jellemezte Jézust abban az emberi természetben, amely a teremtés óta már négyezer éve ki volt téve a bűn káros hatásának? „Krisztus a bűnös emberi ábrázatot öltötte magára, istenségére emberi természetet öltött, de szent maradt, ahogy Isten is szent. Olyan bűnöket vett magára, amelyekért Neki nem volt szüksége engesztelésre. Ha nem lett volna szeplő és sömörögzés nélküli, nem lehetett volna az emberi nemzetség Megváltója. Egy volt Istennel szentségben és feddhetetlenségben, ezért engesztelést szerezhetett az emberiség bűneire.”⁵

Ki született még szentnek? Így olvassuk 1Kor 15:45 versében: „Így is van megírva: Lón az első ember, Ádám, élő lélekké; az utolsó Ádám megelevenítő szellemmé.” Kit kell értenünk az „utolsó Ádám” megnevezés alatt? „Ennek okáért ő mindenképpen üdvözítheti is azokat, akik ő általa járulnak Istenhez, mert mindenha él, hogy ese-

dezzék érettük. Mert ilyen főpap illet vala minket, szent, ártatlan, szeplőtelen, a bűnösöktől elválasztott, és aki az egetnél magaságosabb lőn” (Zsid 7:25-26).

Mivel az első Ádám tökéletes, szent és feddhetetlen emberként került ki a Teremtő kezéből, a testet öltés pillanatában Isten Fia, a Szentlélek munkájának és a Magaságos Isten árnyékának eredményeképpen ugyanolyan természettel rendelkezett, mint Ádám, ami a szentséget és a tökéletességet, tehát a büntelenséget illeti.

„Amikor Krisztus lehajtotta fejét és meghalt, földre döntötte a Sátán oszlopait. Krisztus abban a természetben diadalmaskodott, amely felett a Sátán az Éden-kertben győzött.”⁶ Ennek tudható be, hogy Krisztus az „utolsó Ádám”, csak hogy Őrá nem hatott a négyezer éves romlás, ezért az Őt ért kísértések sokkal erőteljesebbek voltak annál, amit Ádámnak el kellett viselnie.

Ez a tény leginkább Zsid 4:15 verséből derül ki. Ezt az igazságot számos írásmagyarázó különböző álláspontok alátámasztására használja. Például: egyesek azt állítják, hogy amennyiben Krisztusnak nem pontosan olyan volt a természete, mint a mienk, akkor Őt nem lehetett hozzánk hasonlóan minden téren megkísérteni. Következésképpen, ha hozzánk hasonlóan nem volt bűnre való hajlama, akkor példát sem mutathatott számunkra.

Íme, egy idézet, amelyben a szerző azt igyekszik bebizonyítani, hogy az Ember Jézus ugyanolyan romlott természettel rendelkezett, mint a bűnökre és az öröklött esendőségekre hajlamos ember: „Jézus átélte az emberi tehetetlenséget és elutasítást, kezdve első életévitől egészen mennybemeneteléig. Megismerte a fájdalmat, a magányt vagy »a fertőzött vér dühét«, amely gyengítette testi erejét. Jézus olyan ember volt, aki értékelte azokat a szexuális vágyakat, amelyeket Ő maga helyezett Ádámba és Évába, viszont ezeket magasztos célja érdekében képes volt féken tartania.”⁷

Írásommal nem áll szándékomban botránkozást kelteni, egyszerűen csak leírom a saját értelmezésemet, amit szeretnék a jóérzés és az Isten, azaz az Ember Fia iránti tisztelet lelkületében megtenni.

Mit jelentsen a „fertőzött vér dűhe” kifejezés? El tudja-e valaki képzelni, hogy a Megváltónak láza volt, hűlés környékezte, vagy vírusfertőzést kapott, vagy hogy az emberek előtt kellett kifújnia az orrát?

A betegség természetszerűleg az örökletes vagy a melegengett bűnök következménye, ellenben Jézus sosem volt beteg, mivel a testét nem szennyezte be az ellenállóképességét bármilyen módon károsító bűn. Bizonyított tény, hogy a fiziológiai törvények be nem tartása a betegség kockázatát hordozza magában. Jézus azonban tökéletes odafigyeléssel tartotta tiszteletben az összes egészséggel kapcsolatos törvényt, amelyet különben Ő maga adott népének, amikor arról biztosította őket, hogy ha betartják az előírásait, Egyiptom egyetlen betegsége sem fog lesújtani rájuk. Egyáltalán megtörténhetett volna az,

hogy éppen Ő, aki egyszerre Isten és Ember is volt, ne tartsa be ezeket a törvényeket, és szenvednie kelljen például a fertőzött vér miatt?

„Nagyon-nagyon figyeljetelek oda, amikor Krisztus emberi természetéről beszéltek! Ne úgy mutassátok be Őt, mint bűnös hajlamokkal rendelkező embert! Ő volt a második Ádám. Az első Ádám tiszta, feddhetetlen, bűn nélküli lénynek lett teremtve, Isten képmására. De engedetlenség által eleshetett, és el is esett. Jézus Krisztus azonban Isten egyszülött Fia. Emberi természetet öltött magára, és mindenben megkísértette az emberekhez hasonlóan. Elbukhatott volna, de Őbenne egyáltalán nem volt bűnre való hajlam.”⁸

Mire gondolunk, amikor elolvassuk a korábban már említett idézetet: „Jézus olyan ember volt, aki értékelte azokat a szexuális vágyakat, amelyeket Ő maga helyezett Ádámba és Évába, viszont ezeket magasztos célja érdekében képes volt féken tartania.”? Elképzelhetné valaki, hogy a Simon házában szervezett vendégség alatt, amikor Mária a könnyeivel áztatta és a hajával törölgette Jézus lábait, a Megváltó „egy magasabb cél érdekében” megfékezte a nemi vágyait? Meggyőződésem, hogy még a helyszínen levő ellenségei sem merészelték ezt feltételezni Róla, látván az Ő szentségét.

De térjünk vissza az Agg 2:11-13 verseiben található elvhez, amit egy ihletett idézet is megerősít: „A vallásos szolgálat, az ima, a hálaadás és a bűnvallomás tömjénként árad föl a mennyei szentélybe az igaz hívótól. Az emberiség romlott csatornáin áthaladva azonban azok oly szennyesek, hogy hacsak vér által meg nem tisztulnak, Isten szemében soha nem lehet értékük.”⁹

Ami engem illet, beismerem: nem tudom megérteni, miért van szükség évtizedeken át tartó, arra irányuló próbálkozásokra, hogy a testet öltött Jézust a bűnben született ember szintjére alacsonyítsuk, amikor legfőbb vágya az volt, hogy kereszthalála által bennünket is fölemeljen az Ő teljességére, és isteni természetében részesülhessünk mi is.

„Természetes állapotában a szív szentségtelen gondolatok és bűnös szenvedélyek lakóhelye. Amikor az ember aláveti a szívét Krisztusnak, a Szentlélek minden szennytől megtisztítja azt. Ez nem mehet végbe az egyén beleegyezése nélkül... Az ember csak az Ő erejével képes uralni szavait és tetteit.”¹⁰

A természetes állapotú szív meghatározása az Ember Fiára, Jézusra is alkalmazható? Már magát a kérdést is a Megváltóm elleni tiszteletlenségnek tartom, ezért

A KEGYESSÉG TITKA PETRE TEOFIL

**ISTEN ÁLTAL MEG
NEM MAGYARÁ-
ZOTT TITOK, HOGY
KRISZTUS KÍSÉRTÉST
SZENVEDHETETT
MINDEN PONTON,
MINT MI, MÉGIS
BŰNTELEN MARADT.**

szívből kérem Öt, hogy bocsássa meg nekem. Sosem lenne szabad elfelejtenünk, hogy Jézus születése természetfeletti esemény volt, emberi természeté csak azt tartalmazta, amit a Szentlélek belé helyezett.

Az aggeusi elv – ami tisztátalan, az tisztátalanná tesz – szerint, ha születésekor Jézus ugyanolyan természetes állapotú szívet kapott volna, mint minden ember, feltehetnénk a kérdést, hogy amikor imádkozott, nem lett volna neki is szüksége arra, hogy megtisztuljon örökölt természetétől?

A Prófétaság Lelke egyszerű és örökérvényű módon tisztázza ezt a kérdést – amennyiben hajlandók vagyunk elfogadni a magyarázatot: „Isten által meg nem magyarázott titok, hogy Krisztus kísértést szenvedhetett minden ponton, mint mi, mégis büntelen maradt. Krisztus testté válása titok volt, titok is marad. A kijelentett dolgok a miénk és a mi fiainkéi. Mégis intsünk mindenkit, nehogy Krisztust mindenben emberivé tegyék, mintha egyikünk lett volna.”¹¹

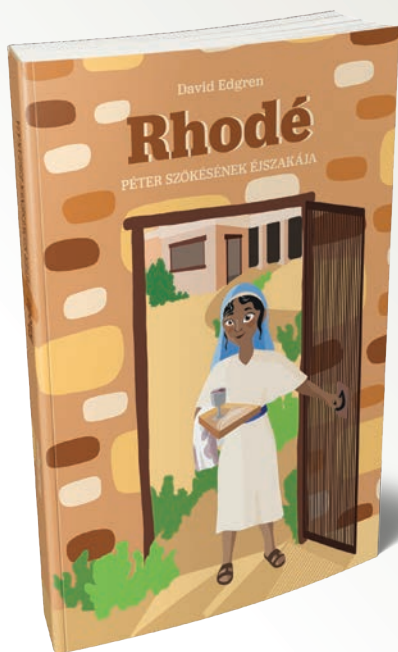
Lehetséges következtetések

- Amennyire alattomos, éppoly káros Krisztus emberi természetéről úgy beszélni, hogy erőltetetten értelmezzük a bibliai szöveget vagy a Prófétaság Lelkének idézeteit.
- Istennek nincs szüksége kísérletekre. Jézus nem azért öltötte magára az emberi testet, hogy megismerje azt, amivel a bűnös embernek szembesülnie kell, és megértse a szenvedését. Nem neki volt szüksége arra, hogy emberi testben éljen, annak minden velejárójával együtt, hanem az embernek: „Mert úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3:16).

- „Testvérünk lett gyöngeségeinkben, mégsem lobogtak benne szenvedélyeink, indulataink.”¹²
- Isten csak olyan mértékben nyilatkoztatja ki magát nekünk, amilyen mértékben képesek vagyunk elfogni kinyilatkoztatásait, és amennyiben hasznunkra válik az ismeret: „Mert... az Úr Isten... nem vonja meg a jót azoktól, akik ártatlanul élnek” (Zsolt 84:12).
- Ha Krisztus természete mindenben olyan lett volna, mint az emberé, akkor az úrvacsorai jegyeknek már nem lenne jelentőségük.
- Jézus nem fogadhatta volna el az emberek imádatát, ha emberi természetét nem az Istenéhez hasonló szentség jellemezte volna.
- Istent semmivel sem lehetett meglepni a múltban, ma sem lehet, és a jövőben sem fog lehetni, mivel Ő „tegnap és ma és örökké ugyanaz” (Zsid 13:8), vagyis Ő a SZERETET, és a szeretetnek mindenre van megoldása. ■

Petre Teofil, nyugdíjas lelkipásztor

- Ellen G. White: *Előtted az élet*, 244. o.
- Ellen G. White: *A Te Igéd igazság*, 5. köt., 1128. o.
- Ellen G. White: *Manuscript 93*, 3. o.
- Ellen G. White: *A Te Igéd igazság*, 5. köt., 1131. o.
- Ellen G. White: *The Youth's Instructor*, 1899. szeptember 21., 478. o.
- Ellen G. White: *A Te Igéd igazság*, 5. köt., 1108. o.
- H. Douglas: *La răscruce de drumuri*, 26. o.
- Ellen G. White: *Manuscripts Releases*, 13. köt., 14–30. o.
- Ellen G. White: *Isten csodálatos kegyelme*, 154. o.
- Ellen G. White: *Isten fiai és leányai*, 99. o.
- Ellen G. White: *A Te Igéd igazság*, 5. köt., 1128. o.
- Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, 2. köt., 201. o.

Rhodé – Péter szökésének éjszakája

Rhodé szolgálólány volt János Márk házában, ahol megismerhette Jézus apostolait és tanítványait. Amikor Pétert letartóztatták és börtönbe zárták, a hívők János Márk otthonában gyűltek össze imádkozni a bajba jutott apostolért. A kis Rhodé feladata volt ételt készíteni a vendégeknek, de rövid időn belül a jelenlévők figyelmének közepontjában találta magát: döntenie kellett, s a választása örökre meghatározta az életét.

A könyv írója **David Edgren**, melbourne-i lelkipásztor (Ausztrália). Történeteinek segítenek a gyermekeknek és felnőtteknek növekedni a hitben és Isten szeretetében. További, magyar nyelven megjelent műve *A szeplőtelen bárány*.

OMEGA (III)

Az Omega-válságot elemző cikksorozatunkban ezúttal az Alfa-eretnenséggel foglalkozunk.

Válságban a szanatórium

Mivel a szanatórium akkor érvényben lévő státútuma 1897-ben érvényét veszítette, Kellogg olyan legális manőverre szánta el magát, amellyel önmagát kívánta előnybe juttatni. Kellogg egy új intézményt alapított, amelyre átiratta a szanatóriumot, az új – szintén adventista – vezetőségi tagokkal pedig aláírta az új intézmény státútumát, melynek értelmében a szanatórium „tisztán humanitárius, emberbarát, felekezetszűrt” intézmény. Kellogg így biztosította be magát, hogy a szanatórium – amely kezdetben az Adventista Egyház projektje volt – nem juthat többé adventista vezetők ellenőrzése alá.¹

John H. Kellogg

Amikor az egyház vezetői megalapították a szanatóriumot, már a kezdetben ehhez hasonló szövegben egyeztek meg: a szanatórium nem adventista intézmény lesz, abban az értelemben, hogy nemcsak adventista, hanem bármely vallású és irányultságú páciens felvesznek a gondozottak közé, de mindemellett megmarad adventista missziós eszköznek, mint az Egyház bármely intézménye. Kellogg azonban biztos akart lenni, hogy a szanatórium nem lesz „szektáns” irányultságú intézmény.

1902-ben a gyógszertárban fellobbant tűz pillanatok alatt lángba borította a szanatórium főépületeit. Csofálatos módon az összes beteg és gondozó megmenekült, egy személy kivételével, aki visszatért a lángok közé, hogy megmentse megtakarított pénzét. Az anyagi kár rettenetes csapás volt az intézményre nézve, amely addigra amúgy is hatalmas adósságokat halmozott fel, a biztosítás megkötésekor pedig az épületek értékének csupán a felét vették alapul.

Kellogg útban volt Battle Creek felé, amikor értesült a katasztrófáról. Azonnal kidolgozta egy új, nagyobb és igényesebb szanatórium terveit, amelyet további kölcsönök terhén egy éven belül fel is építtetett. Battle Creek lakosai adományokra tettek ígéretet, de nem mindenki tartotta be a szavát. A Generál Konferencia bizottsága jelentős összeget utalt át, de az építkezések költségei minden elképzelést túlszárnyaltak.² A pénz a doktor bevéte-

leiből (előadások, orvosi szolgáltatások honoráriumaiból), egykori gondozottak és a Battle Creek-i gyülekezet adományaiból próbálták meg összegyűjteni, de mindez nem volt elég.

A válság legyőzésére dr. Kellogg azt javasolta az Egyház vezetőségének, hogy minden adventista tag vásároljon az általa írt könyvből („The Living Temple” – „Az élő templom”), majd értékesítse a művet, a bevételből pedig törleszteni fogja az adósságokat. Az Egyház elfogadta az ajánlatot, de megkérte a szerzőt, hogy ne foglalja bele a könyvébe az Istenségről alkotott eltérő nézeteit, amelyeknek időnként hangot adott. Kellogg nem tett eleget ennek a kérésnek, spiritualista filozófiája egyértelműen „kikacsintgatott” a sorok közül. W. A. Spicer³ és más adventista vezetők ezt a panteizmus egyik formájaként azonosították.

A panteizmus

A panteizmus nem fogadja el Isten személyiségét és különleges kinyilatkoztatását, ellenben az Istenséget a természettel és a világegyetemmel azonosítja. Az ateizmussal és a mágikus pogány vallásokkal rokon szemlélet és filozófia ez, amely a természet erőit isteníti. Részben vagy teljesen egybemossa a Teremtőt a teremtett világgal.

Ezzel ellentétben a Biblia egy három személyben létező Istent nyilatkoztat ki, aki nemcsak teremtő és világot fenntartó, titokzatos mindenütt jelenlétben nyilvánul meg, hanem látható szuverén Úrként is, Atyaként és Fiúként, emberi megjelenésben (1Móz 5:1, 3; Mt 6:9; 18:10; Jel 22:4) a világegyetem egy kedvelt helyén, amelyet az emberi nyelvezet „mennyország”-nak nevez, túl az ég boltozatán és a csillagokon. A Szentírás kijelenti, hogy Isten mindenhol jelen van, vagy a képviselője, a Szentlélek által (Zsolt 139:1–16; 1Móz 1:2–3; 2Pt 1:21), ahogy azt az úttörőink is hitték⁴, vagy más, ember számára megmagyarázhatatlan módon (ApCsel 17:28; Zsid 1:3).

A keresztény teológiától eltérően, amelyet a filozófusok biblikus teizmusnak is neveznek, a panteizmus nem ismeri el a Bibliát isteni kinyilatkoztatásnak, ahogy az Istennel való személyes kapcsolatot, a vallást és az imádatot sem. Vannak azonban a panteizmusnak mérsékeltabb

SEMMIBE VETT FIGYELMEZTETÉSEK FLORIN LAIU

KELLOGG NEM TETT ELEGET A KÉRÉSNEK: SPIRITUALISTA FILOZÓFIÁJA EGYÉRTELMŰEN „KIKACSINTGATOTT” A SOROK KÖZÜL.

változatai is: 1. a *panenteizmus* („minden, ami van, Istenben van”) – Isten nagyobb a világmindenségénél, ami része Istennek; Isten az univerzum lelke, az univerzum pedig Isten teste. 2. A *pandeizmus* – a deisták transzcendens, teremő Istene egyé vált a világmindenséggel.

A panteizmus különböző formái fontos szerepet játszottak a gondolkodás alakulásában. Az emberek inkább hisznek abban, hogy a természet mindenható és szuverén valóság, amelyhez viszonyulnunk kell. Előszóval képzelik azt, hogy Isten nem más, mint maga a természet, illetve annak lényege, „az anyag intelligenciája”. Egy ilyen lelkeség vonzó mind az ateisták, mind a hívők számára, mivel felszabadítja az embert egy transzcendens erkölcsi tekintély uralma alól, és a természetes hajlamokat isteníti.

A panteizmusnak a modern gondolkodást nagy mértékben formáló képviselői Európában:

- Giordano Bruno, olasz filozófus, tudós, költő és okkult gondolkodó, kálvinizmusra áttért Domonkos-rendi szerzetes; az Inkvizíció 1600-ban máglyán elégette.⁵ A pandeizmus és a lélekvándorlás hirdetője.
- Baruch Spinoza (†1677), portugál származású szejárd zsidó, Németalföldön volt lencsecsiszoló látszerész. Filozófiai értekezések szerzője (etika, metafizika, politika), művei materializmusba hajló racionális panteista gondolkodást tükröznek. Elvetette a lélek halhatatlanságának tanát.
- A későbbi romantikus filozófusok nagy része, Spinoza-epigonok.⁶

Ez a filozófia kedvelt volt Kellogg korában Amerikában. Az amerikai panteizmus úttörői Kellogg idősebb kortársai voltak, javarészt nagyon befolyásos írók:

- Ralph Waldo Emerson (szül. 1803-ban), unitárius lelkész, népszerű egyetemi előadó, esszéíró, biszexuális, a transzcendentalista áramlat képviselője, hitt az ember és a természet bennerejlő jóságában, miközben a rossz a társadalomban és annak intézményeiben keresendő. Nagy hatással volt rá a hindu panteizmus.
- Henry David Thoreau (szül. 1817-ben), író, nem hitgyakorló protestáns, nőtlen; naturalista, transzcendentalista, pandeista, pacifista, anarchista, darwinista filozófus, a fejlődés kritikusa, ökológus úttörő. Egy ideig visszahúzódottan élt a Walden tó partján, Emerson birtokán, egy kunyhóban.
- Walt Whitman Jr. (szül. 1819-ben), az egyik leghíresebb, kvéker-háttérű amerikai költő, homoszexuális. Ismert volt esszéiről, újságcikkeiről, transzcendentalista, pandeista filozófiai munkáiról.

A mai posztkeresztény korban is jelen van a panteista szemlélet, és különböző formáiban egyre népszerűbb. A teozófia, az antropozófia és általában a „new age” kultúra a maga „földanya”- és környezet-tiszteletével a panteizmusban gyökerezik, amely számos kortárs gondolkodó kedvelt területe.⁷ Bizonyos felekezetek – az uni-

verzalista unitáriusok, a kvékerek és a spiritualisták (spiritiszták) – sokkal nyitottabbak a panteizmus irányában.

A panteista gondolkodók személyes nézeteket valló filozófusok, következésképpen nem lehet egyedi megnevezésekkel megkülönböztetni az általuk vallott nézeteket. A Kellogg által felvállalt panteizmus például közel állt a bibliai teizmushoz. A panteista szemlélet és a mindenütt jelenvaló Istent vagy a Szentlélek testtelenségét bemutató bibliai tanítás könnyen összetéveszthető egymással.

Panteista nézeteket vallott Kellogg?

Kellogg kétségkívül tévedett azzal, hogy ilyen zűrvarba csúszott, s közben azt hitte, hogy szemléletét alátámasztják a Szentírás és Ellen White írásai. Ez a közelség lehetővé tette számára filozófiája elhajlásainak elpalástolását az orvosi és tudományos kérdésekben. Nincs benne a Bibliában, hogy az emberi szervezet Isten temploma? Isten tehát ott van az emberi testben, az Ő templomában, nem pedig valamilyen szentélyben vagy mennyei palotában!

Nehéz megmondani, melyek voltak az első panteista hatások Kellogg gondolkodására. Egyesek úgy tudják, hogy dr. Abram Herbert Lewis, a hetednapos baptisták⁸ nagy teológusa, a „Sabbath Recorder” főszerkesztője, 1895-ben tett Battle Creek-i látogatása alkalmával adta át Kelloggnek az „új evangéliumot”.⁹

Kelloggot azonban már ezelőtt foglalkoztatta a tudomány és a Biblia egymásra hangolásának kérdése. Lévéen, hogy Kellogg nézetei egyesek számára aggasztóak voltak, az 1878-as Generál Konferencián lehetőséget adtak neki, hogy nagy közönség előtt bemutassa a meggyőződéseit. A közgyűlés ezúttal elégedett volt Kellogg álláspontjával. Lehet, hogy később erősödött meg benne a meggyőződés, hogy a panteizmus megoldás lehet a kereszténység és a tudomány közötti ellentétre, amint azt már több filozófus is vallotta.

Kellogg „panteista” könyve, a „The Living Temple” fent van a világhálón.¹⁰ Első ránézésre a könyv 19 fejezetében a szerző az adventista egészség-filozófiáról értekezik.¹¹ Nem kell csodálkoznunk azon, hogy az Egyház számos vezetője elfogadhatónak ítélte a könyvet. Csak hogy W. W. Prescott és a hindu panteizmus útvesztőit ismerő, egykori indiai misszionárius, W. A. Spicer „átlátott a szítán”.

William W. Prescott

William A. Spicer

Kellogg azt állította a könyvében, hogy egy élet, egy egyetemes, teremő és fenntartó intelligencia van jelen az összes élőlényben, beleértve a növényeket is. Nyilvánvaló, hogy Istenre utalt ezzel, mindenütt jelenvaló, mindenható, teremő és fenntartó voltára. Szerinte Isten a természet magyarázata, nem egy természeten kívüli, hanem egy a természetben jelenlévő Isten, aki minden dologban és dolog által, a világegyetem változatos mozgásai és jelenségei révén nyilatkoztatja ki önmagát. Talán Ellen White írásai is hatottak rá, hiszen ehhez hasonló kijelentések prófétanők bizonyágtételeiben is szerepelnek:

„Rejtélyes életerő hatja át az egész természetet, olyan erő, ami fenntartja a megszámlálhatatlan világokat a mindenségben, ott él a nyári szellőben lebegő párányi rovarban, irányítja a fecske sebes röptét, táplálja az élelemért esdeklő hollófiókákat, virágba borítja a rügyet és gyümölcsre érleli a virágot.”

„Most is Isten ereje tartja fenn az általa teremtett világot. A szív dobogása és a lélegzétvétel mögött nem egy valamikor üzembe állított mechanizmus áll, amely a saját energiája folytán működik. Minden szívverés és levegővétel Isten gondviselésének bizonyítéka, »akiben élünk, mozgunk és vagyunk« (ApCsel 17:18). Nem a benne rejlő erőnek köszönhetően terem a föld évről évre, és kering megállás nélkül a nap körül. Isten keze irányítja és tartja pályájukon a bolygókat (Ézs 40:26). Az Úr ereje folytán zöldell a növényzet és nyílnak a virágok (Zsolt 147:8; 104:20–21). Minden teremtett élő lény, a legkisebb rovartól az emberig, nap mint nap Isten gondviselésétől függ (Zsolt 104:27–28).”¹²

Nagy vonalakban Kelloggnak igaza volt, de ferdít azáltal, hogy bizonyos fontos részleteket „elmulaszt” megemlíteni. Kol 1:16–17 versét idézve azt állítja, hogy „a virág Teremtője minden virágban jelen van”... s ha el is fogadta, hogy Isten személy, nem hitte, hogy látható, emberi, személyiségszerű megnyilvánulása lenne: „Isten olyan hatalmas, hogy az Ő fizikai kinézetéről az emberi elme nem alakíthat ki tiszta képet” – írja Kellogg. Az alábbi párbeszéd elméletének hangsúlyosabb pontjaira világít rá:

– Spicer: „Hol van a paradicsom?”

– Kellogg: „A paradicsom ott van, ahol Isten, Isten pedig mindenütt ott van: a fűben, a fáknban, a teljes teremtett világban.”

– Spicer: „Akkor kérem, magyarázza meg, hogyan értelmezi a szentély megtisztítását, ahogy azt a Bibliában írja!”

– Kellogg (a saját szívére mutatva): „A bűn itt van, a szívemben. Ez az a szentély, amit meg kell tisztítani.”

Ebben a tekintetben Kellogg eltért a Szentírástól és Ellen White bizonyágtételétől, amely – anélkül, hogy ta-

gadná Isten transzcendenciáját és mindenütt jelenvalóságát – kijelenti, hogy Istennek személyes, helyi, emberi megjelenése is van: „Az embernek Isten képét kellett viselnie, mind külsőleg, mind a jellemét illetően” (*Patriárkák és próféták*, 45. o.)¹³. Erre vezethető vissza a mennyei szentély értelme is, amely az Atya háza, a mennyei család otthona, az izraelita templom prototípusa.

Ahogy az várható volt, Ellen White számos levelet írt Kelloggnak, és Daniells testvért is megkérte, hogy „szabadítsa meg a doktort önmagától”. Ellen White ezt írta Kellogg könyvéről:

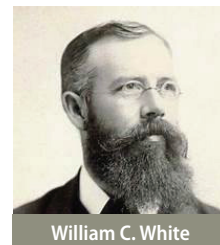
„Az Úrtól kapott világosság fényében egyértelművé vált számomra, hogy a könyvben bemutatott gondolatok **némelyike** nem élvezte Isten jóváhagyását, hanem egy az ellenség által előkészített csapda volt az utolsó időkben élők számára. Hitttem abban, hogy ezt a rosszat felismerik, és nem lesz szükség arra, hogy én is beszéljek róla.”

„Mennyei küldött beszélt nekem arról, hogy **bizonyos érvelések** a *The Living Temple* c. könyvben nem egészségesek, és tévelygésre viszik azok elméjét, akik nem állnak szilárdan a jelenvaló igazság alapvető elvei tekintetében. A könyv **spekulációkat fogalmaz meg Isten személyiségére és jelenlétének helyére vonatkozóan**. Senkinek ezen a világon nem áll jogában spekulációkkal előhozakodni ebben a kérdésben. Minél több légből kapott elmélet forog közzsájon, annál kevesebbet fognak tudni az emberek Istenről és a lelket megszentelő igazságról” (ISM 201; *Special Testimonies*, 1904, B, No. 2., 51–59. o.).

Ezekből a kijelentésekből nem egyértelmű, hogy konkrétan mi volt a gond Kellogg könyvével. Az Istentől kapott világosság nem egy kifejezett eretnokséget leplezett le, hanem csupán jelezte, hogy bizonyos feltevésekkel, érvelésekkel gondok vannak, mert spekulatívak és nincsenek összhangban az igazsággal: az ördög kelepcei.

Kellogg amiatt panaszkodott, hogy Ellen White tévesen értelmezte őt, és azt állította, hogy a prófétanő ihletforrásai William White, Arthur Daniells és William Prescott voltak. Ellen White sokáig elutasította a *The Living Temple* elolvasását. Végül megtette, William unszólására, akinek szüksége volt egy kifejezett, pontos ellenvetésre az édesanyja részéről. Következésképpen az 1905-ös Generál Konferencián Ellen White ezt nyilatkozta:

„A jövőben mindenféle ámtások látnak majd napvilágot, ezért szükséges, hogy szilárd talajon álljunk. Épületünknek erős oszlopokra van szüksége. Egy jótányit sem szabad elvenni abból, amit az Úr megszabott. A lelkek ellensége hamis elméletekkel

William C. White

jelentkezik, ezek közül az egyik, hogy **nincs menyei szentély**. Ez az egyik pont, ahol bekövetkezhet a hittől való eltérés” (*Counsels to Writers and Editors*, 53. CIHS 16.3; 17.1.).

„Isten gyermekei senkit sem visznek kételkedésbe szavaik és cselekedeteik által **Isten személyiségét, vagy a szentélyt és a szentélyszolgálatot** illetően” (*Letter* 233, 1904).

Kelloggot úgy jellemezték, mint a modern hittudomány védelmezőjét, aki a niceai (trinitárius) kereszténység teológiájától eltérő meggyőződésekkel rendelkezett. Elvetette az eredendő bűnről és az emberi természet romlottságáról szóló doktrínát, viccelődve mondta, hogy „a teljes romlottság, amiről oly sokszor beszélünk, nem más, mint egy teljes gyomorrontás.”

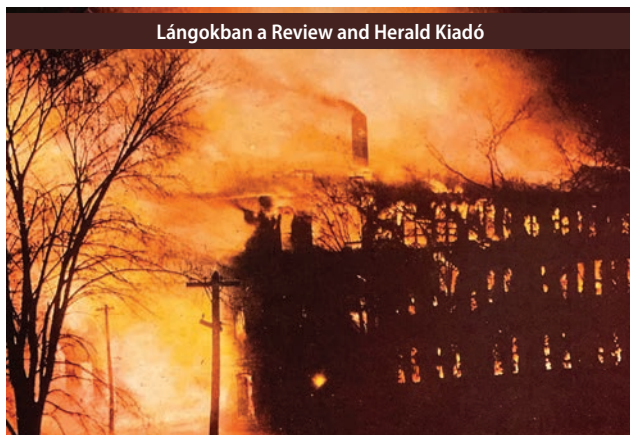
Kellogg teológiájának középpontjában nem Krisztus áll, hanem az ember mint Isten temploma. Szerinte az engesztelés tana inkább az Üdvözítő példás földi életére vonatkozik, mint keresztáldozatára. Kellogg százszor említi Isten nevét, míg Jézusra mindössze 12 alkalommal utal, mint valami mellékszereplőre.¹⁴

A Krisztusétől idegen lelkület uralta azokban az években a Kellogg szívét. A tudomány és a hit harmonizálásáról, Istenről, emberről, bűnről vallott nézetei hasonlítanak a mai modern teológusok szemléleteihez, s ezen túlmenően a spiritiszta mozgalom teológiájában is fellelhetők.¹⁵

Tűz és kard

Az Egyház vezetősége döntött: nem publikálja Kellogg könyvét. Prescott professzor szerint eretnek alkotás, és ezzel Spicer is egyetértett. Erre Kellogg saját zsebből akarta kiadni a könyvet, de a *Review and Herald* Kiadón keresztül. A mű nyomtatásra kész állapotban volt, amikor tűz ütött ki a nyomdában, a gőzkazánoknál. 1902. december 30. volt.

Néhány nappal később (1903. január 5-én) Ellen White levelet küldött a Battle Creek-i testvéreknek:

Lángokban a *Review and Herald* Kiadó

„Ma tudtam meg Daniells testvértől, hogy a *Review* nyomdája és a szerkesztőség leégett. Nagyon elszomorított a hír, hiszen nagy érvágás ez a miszsió ügyét tekintve... Mindazonáltal nem leptek meg ezek a keserű hírek, mivel éjszakai látomásaimban egy angyalt láttam, tüzes karddal a kezében, melyet Battle Creek felé tartott. Egy alkalommal, napközben, tollal a kezemben elájultam, és látomást láttam: a lángoló kard állandóan irányt változtatott, egymást követték a szerencsétlenségek, mivel tiszteletlenség érte Istent, az emberek önmagukat dicsőítették és magasztalták” (*Bizonyságtételek*, 8. köt., 97. o.).

Kelloggot azonban semmi sem állíthatta meg, a könyvet ki kellett nyomtatni, a szanatórium adósságait ki kellett fizetni. A kéziratot egy másik Battle Creek-i kiadó kapta meg, az alig ismert Good Health, s így még 1903-ban megjelenhetett a *The Living Temple*.

A következő években a szanatórium sorsát, valamint az Ellen White által „halálos Alfa-eretnenségeknek” nevezett események áldatlan befolyását tekintve, a feszültségek továbbra is fennmaradtak az Egyház (a Generál Konferencia bizottsága) és a szanatórium (Kellogg és követői) között. A szakadék egyre jobban elmélyült, a szakadásról sokat beszéltek, írtak a korabeli sajtóban. 1907-ben Kelloggtól megvonták gyülekezeti tagságát. Az Alfa-magvetés félelmetes aratása nem sokat várattott magára, rövid időn belül jelentkezett az Omega-válság formájában. ■

Florin Lăiu, nyugdíjas bibliatanár

1. A cikk legfontosabb információforrása az ESDA (Encyclopedia of Seventh-day Adventists) „Kellogg, John Harvey” fejezete, <https://encyclopedia.adventist.org>.
2. A szanatórium egyre több válsághelyzettel szembesült Kellogg vezetése alatt, de azt követően is. Az Egyház helyreállításra tett erőfeszítései nem jártak sikerrel. 1942-ben a felgyülemlett adósság miatt el kellett adni a szanatóriumot az államnak, amely háborús kórházzá alakította át, majd 1954-ben az épületegyüttesben állambiztonsági hivatal kezdte meg működését.
3. William Ambrose Spicer (1865–1952) kezdetben hetednapos baptista vallású volt. A. G. Daniells elnöksége alatt titkári tisztséget töltött be a Generál Konferencián, majd ugyanezen intézmény elnökeként szolgált. Romániában leginkább a „Korunk a próféciák fényében” c. könyve alapján ismerik.
4. Ajánlom elolvasni az Egyház 1872-es (<https://www.jetsoflight.org/seventh-day-adventist-statement-of-beliefs-1872/>) és 1889–1931-es (https://7thdayhomechurch.org/Resources/1889_-_Revised_Statements_of_Belief.pdf) hitnyilatkozatát.
5. Giordano Brunót hitehagyással vádolták: tagadta Krisztus isteni voltát, nem hitt a Szentháromságban, az örök büntetésben, Mária szeplőtelen fogantatásában és a transzszubsztanciációban (átlényegülésben), viszont hitt a reinkarnációban. Támogatta Kopernikusz heliocentrikus kozmológiáját. Nem tudni, melyik vádpont miatt ítélték halálra és végezték ki. Nemcsak a katolikusok zárták ki a soraikból, hanem a kálvinisták és a lutheránusok is.
6. Az európai kontinensen: Jakob Boehme (1624), Gotthold Ephraim Lessing (1781), Johann Gottlieb Fichte (1814), Friedrich W. J.

von Schelling (1854), Georg Wilhelm Friedrich Hegel (1831), Johann Wolfgang von Goethe (1832), Hans Christian Ørsted (1851), Carl Gustav Jung (1961). Nagy-Britanniában: William Wordsworth (1850) és Samuel Taylor Coleridge (1834).

7. Dumitru C. Dulcan professzor filozófiája hasonlított Kellogg panteizmusához.

8. Emlékeztetésképpen megjegyezzük, hogy Kellogg felesége mindvégig hetednapos baptista maradt. A baptizmus ezen ága Angliából származott (1617), és 1644-től Amerikában is elterjedt. Egy washingtoni (New Hampshire) adventista csoport 1844-ben Rachel Oakes-Preston hetednapos baptista asszonytól kapta meg a szombatba vonatkozó világosságát, majd Joseph Bates révén úttörőink figyelmét is felkeltette a nyugalomnap kérdése. A Hetednapos Baptista Egyház 1965-ben létrehozott egy világszövetséget, s napjainkban mintegy 50.000 tagot számlál az Egyesült Királyságban, az Egyesült Államokban, Braziliában, Hollandiában, Németországban, újabban Indiában, Kanadában, Afrikában, Ausztráliában és a Fülöp-szigeteken – <https://sdbwf.org>. A Hetednapos Baptista Egyház képviselői régen részt vettek a Generál Konferencia gyűlésein.

9. Dr. Lewis könyvei és brosúrái közt egyet sem találtam, amely a panteizmust népszerűsítette volna, viszont mindenik hitvédő írásnak minősül a szombat mellett és a vasárnap ellen. Sehol nem hivatkoznak rá a panteizmus hirdetőjeként, a hetednapos baptisták „ortodox” (trinitárius) minőségükben amúgy sem hisznek a panteizmusban. Ez a vád A. H. Lewis esetében kizárólag olyan adventista kritikusok körében hangzott el, mint H. Kesten (2020), vagy a Gros-

boll-fivérek (<https://www.stepstolife.org/article/the-alpha-and-the-omega-of-apostasy-part-i/>), bibliográfiai referenciák nélkül.

10. Lásd az eredeti kiadást: <https://archive.org/details/J.H.Kellogg.TheLivingTemple1903>.

11. A fejezetek a következők: 1. Az élet titka; 2. Általános kép a templomról; 3. Az emésztés csodája; 4. A táplálék átalakulása; 5. Az étrend bűnei; 6. Ölni az élelemért?; 7. A természetes út az étkezésben; 8. A szív és a vér; 9. Mit tegyünk baleset vagy váratlan betegség esetén?; 10. Az élet lehelete; 11. Hogyan kerüljük el a levegőben terjedő veszélyeket?; 12. A bőr és a vese; 13. A templom fűtési rendszere; 14. A templom befedése; 15. Hogyan legyünk erősek?; 16. Az agy és az idegek; 17. Mi a betegség?; 18. Függőséget és halált okozó gyógyszerek; 19. Kérdésekkel teli doboz (126 orvosi válasszal).

12. E. G. White: Nevelés, 1903, 99., 195. o.

13. Vö. Alberto Timm: The Gift of Prophecy in Scripture and History. E. G. White Estate, 2015. Ellen White e szövege azért is figyelemreméltó, mert a XIX. századi teológusok gyakorlatilag egyöntetűen a görög dualizmus prizmáján keresztül látták Istent... mint akinek nincs külső formája.”

14. Brian Wilson: *Dr. John Harvey Kellogg and the Religion of Biologic Living*. Indiana University Press, 2014, 79–80., 87., 91., 97., 105. o.; Stefan Höschele: *Adventist Interchurch Relations: A Study in Ecumenics*. Vandenhoeck & Ruprecht, 2022:229. Idézi az En.Wikipedia, „John Harvey Kellogg” szócikke.

15. Vö. <https://nsac.org/what-we-believe/principles/>

Gyermekek oldala » » » »

1. Az alábbi kódok segítségével fejtsetek meg Isten egyik ígretét!

Έν σεροχαδ εχ νεη φεχεδτεπη

Kódok: a l d e f o n k m É z t r
α χ δ ε φ ο ν τ η Έ π σ ρ

2. Ha helyes sorrendbe helyezitek az alábbi rejtvények betűit, megtudjátok, hogy az ígret szerint mi lesz számunkra az Úr Jézus.

Ó T A V I L G A Z S

2Kor 1:5

T Ö V Ő D Ü Z Í

1Jn 4:14

B Á T A R

Jn 15:15

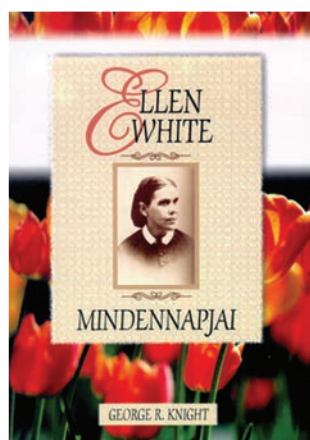

Megoldás: (1) En terülad el nem fededkezem. (Ézs 49:15 u.r.) (2) 2Kor 1:5 – VIGASZTALÓ; 1Jn 4:14 – ÜDVÖZÍTŐ; Jn 15:15 – BARÁT.

OLVASOK ÉS
FELFEDEZEK
ALINA
CHIRILEANU

Alina Chirileanu,
az Unió Gyermekosztálya
igazgatójának asszisztense

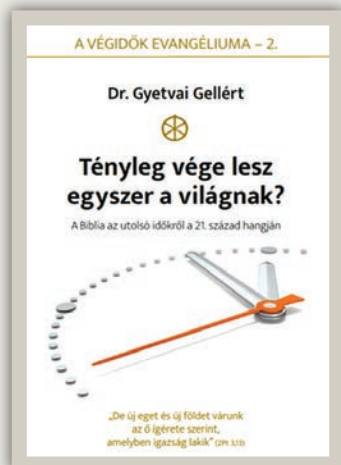
Ellen White mindennapjai
George R. Knight

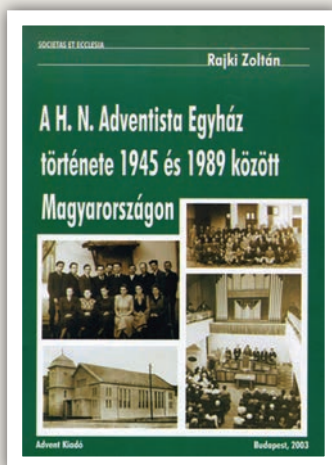
Hogy el ne feledjük!
George R. Knight

Keresem az Istent
Dr. Szigeti Jenő

Tényleg vége lesz egyszer a világnak?
Dr. Gyetvai Gellért

A H.N. Adventista Egyház története 1945 és 1989 között Magyarországon
Rajki Zoltán

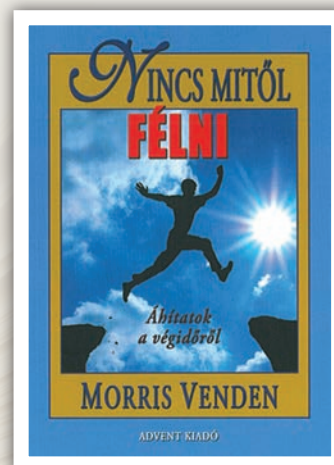
Mit mondott Jézus az Igében a második adventről
Háló Sándor

Jézus a gyermekekért
Gyermekek Jézusért
Szabó Attila

Az örökkévalóság hajnalán
Lucian Cristescu

Nincs mitől félni
Morris Venden

